

FRØYA KOMMUNE

FRØYA ELDRE- OG BRUKERRÅD

Saksliste

Møtested:
Møterom Sistranda

Møtedato:
12.10.2022

Kl.
10:00 - 13:00

Møteinnkalling

Medlemmene innkalles herved til overnevnte møte. Forfall må straks meldes til informasjonen, Tlf 72 46 32 00 eller til postmottak@froya.kommune.no
Varamedlemmer møter etter nærmere beskjed.

Sakliste:

Saksnr.	Arkivsaksnr. Innhold
33/22	22/1899 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 14.09.22
34/22	22/1658 ELDREPOLITISK PROGRAM
35/22	22/1892 SITUASJON FOR ELDRE PÅRØRENDE
36/22	22/1900 REFERATSAKER
37/22	22/1901 ORIENTERING/SPØRRERUNDE

Sistranda, 04.10.22

Sigbjørn Hellevik
Leder

Siv-Tove Skarshaug
Sekretær

Saksdokumentene er lagt ut til offentlig ettersyn på følgende sted:

www.froya.kommune.no.

FRØYA KOMMUNE

Frøya eldre- og brukerråd		Møtebok
Møtedato: 12.10.2022	Arkivsaksnr: 22/1899	Sak nr: 33/22
Saksbehandler: Siv-Tove Skarshaug	Arkivkode: 033	Gradering:

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
33/22	Frøya eldre- og brukerråd	12.10.2022

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 14.09.22

Forslag til vedtak:

Protokoll fra møte 14.09.22 godkjennes som framlagt.

Vedlegg:

Protokoll fra møte 14.09.22

FRØYA KOMMUNE

Frøya eldre- og brukerråd		Møtebok
Møtedato:	Arkivsaksnr:	Sak nr:
12.10.2022	22/1658	34/22
Saksbehandler:	Arkivkode:	Gradering:
Marit Wisløff Norborg	C83 &75	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
34/22	Frøya eldre- og brukerråd	12.10.2022

ELDREPOLITISK PROGRAM

Forslag til vedtak:

1. Frøya eldre og brukerråd slutter seg til utkastet fra Trøndelag eldreråd til eldre politisk program med følgende kommentarer:
2. Kommunedirektøren oversender Frøya eldre og brukerråd sin uttalelse til Fylkeskommunen.

Vedlegg:

1. Eldre politisk program
2. Tabell demografi 2040
3. Demografi – tall og statistikk Trøndelag.

Saksopplysninger:

Trøndelag fylkeskommune har sendt ut forslag til eldrepolitisk program til alle eldrerådene i Trøndelag. Formålet med programmet er å ha en helhetlig politikk for eldre i vårt fylke. Høringsfristen er satt til 1. november 2022.

Vurdering:

Eldre er en ressurs og det er viktig at dette kommer mer frem, og at de eldre ikke omtales som en byrde. Det betyr ikke at vi skal glemme de sårbare eldre, for eksempel de som har behov for offentlige tjenester som sykehjemsplass eller hjelp for å kunne bo hjemme. Vi vet at mange eldre er underernært – det kan vi ikke akseptere.

Mange friske eldre møter også digitale barrierer i helt vanlige og nødvendige gjøremål. Dette må både offentlige myndigheter, private aktører og de eldre ta ansvar for.

Frøya eldre og brukerråd, samt de eldres og brukerorganisasjoner har en viktig rolle i uttalelse til forslag om eldrepolitisk program for 2022 – 2025.

Forhold til overordna planverk:

Kommuneplanens samfunnsdel 2015 – 2027: Levekår og folkehelse

Overordnet mål: Alle innbyggere på Frøya har like muligheter til en meningsfull hverdag med høy livskvalitet, uavhengig av sosial og kulturell bakgrunn.

Sånn vil vi ha det: Frøya bruker de eldre som en aktiv ressurs i lokalsamfunnet

Sånn gjør vi det: Stimulere til medvirkning fra de eldre.

FRØYA KOMMUNE

Frøya eldre- og brukerråd		Møtebok
Møtedato:	Arkivsaksnr:	Sak nr:
12.10.2022	22/1892	35/22
Saksbehandler:	Arkivkode:	Gradering:
Marit Wisløff Norborg	F02 &75	

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
35/22	Frøya eldre- og brukerråd	12.10.2022

SITUASJON FOR ELDRE PÅRØRENDE

Forslag til vedtak:

Frøya eldre- og brukerråd tar saken til orientering.

Vedlegg:

1. Saksprotokoll Frøya eldre- og brukerråd 14.09.22.
2. Saksframlegg frøya eldre- og brukerråd 14.09.22

Saksopplysninger:

Frøya eldre- og brukerråd fikk i politisk møte 14.09.22 framlagt et saksframlegg angående situasjon for eldre pårørende. Utvalget vedtok følgende i saken:

Vedtak:

Frøya eldre- og brukerråd gir følgende innspill til kommunedirektøren:

1. Frøya eldre- og brukerråd viser til eldreombudets bekymring for eldre pårørende slik det fremkommer i bladet Pensjonisten nr. 5/2022, og ber kommunedirektøren om at FEB blir orientert, både om situasjonen i Frøya kommune, og om evt tiltak som i denne sammenheng planlegges.
- Enstemmig.

Kommunedirektøren har fremlagt vedtaket til virksomhetsleder for PLO som har gitt følgende skriftlig tilbakemelding:

- God tilgang på dagtilbud for avlastning av pårørende:

PLO har dagsenter for hjemmeboende demente 5 dager i uka. Dette benyttes som avlastning. Pr. nå har vi ingen på venteliste, og vi etterstreber å ta inn, samt øke antall dager til den enkelte ved behov.

Virksomhetsleder tilbyr også avlastning med dagopphold i institusjon ved behov.

- Tilbud om rullerende avlastningstilbud:

Pr. i dag har vi avsatt rom både på helsehuset og bofelleskapet for demente til formålet. Vi tilbyr både fast rullerende avlastning og ved behov.

- Godt tilbud av velferdsteknologi for å gi trygghet og frihet i hverdagen:

Vi har ulike velferdsteknologiske løsninger ut i fra brukerens behov, men det forutsetter at det samtykkes. Pr. nå har vi trygghetsalarmer, elektronisk medisinsk dispenser og digitalt tilsyn med ulike sensorer som kan være med på å avlaste pårørende og trygge brukeren.

- Eldre og pårørende må kunne ha god oversikt over hvilken hjelp de kan vente å få "rundt neste sving"

Forvaltningskontor for helse og omsorg har oversikt over hvilke tjenester vi har og hvilke vilkår som ligger til grunn. Ved meldt behov drar forvaltningskontoret ut på kartlegging og informerer om de ulike tjenestetypene. Virksomhetsleder planlegger nå oppstart med kartleggingssamtaler ved 70 år i «leve hele livet» satsningen.

Virksomheten har stort fokus på pårørendesamarbeid og finne gode løsninger for å ivareta brukeren. Virksomheten har også fokus på hva vi kan gjøre for å minske pårørendebelastningen, blant annet med gode dialoger med pårørende som opplever det vanskelig å «slippe» noe av ansvaret over på tjenestene.

Vurdering:

Kommunedirektøren anbefaler at forslag til innstilling vedtas og anser at bestilling fra Frøya eldre- og brukerråd er besvart.

FRØYA KOMMUNE

Frøya eldre- og brukerråd		Møtebok
Møtedato: 12.10.2022	Arkivsaksnr: 22/1900	Sak nr: 36/22
Saksbehandler: Siv-Tove Skarshaug	Arkivkode: 033	Gradering:

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
36/22	Frøya eldre- og brukerråd	12.10.2022

REFERATSAKER

Forslag til vedtak:

Referatene tas til orientering.

Vedlegg:

Fagdag for kommunale råd om CRPD
FEB-bestillingsoversikt 14.09.22
Møteprotokoll Eldrerådet 2019-2023 6. september 2022
Møteprotokoll Eldrerådets møte 26. september 2022
Tall fra egnevaluering resertifisering livsgledehem
Åpent brev til medlemmer av eldrerådet

FRØYA KOMMUNE

Frøya eldre- og brukerråd		Møtebok
Møtedato: 12.10.2022	Arkivsaksnr: 22/1901	Sak nr: 37/22
Saksbehandler: Siv-Tove Skarshaug	Arkivkode: 033	Gradering:

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
37/22	Frøya eldre- og brukerråd	12.10.2022

ORIENTERING/SPØRRERUNDE

- a. Presentasjon av 0-24 forslag til ressursgruppene. Hvem deltar.
- b. Leve hele livet konferanse 2022. Digital konferanse 16.11.22.
- c. Sammen om et aldersvennlig Norge. Konferanse 25.10.22.
- d. Brukerombudet orienterer:
- e. Spørrerunde.

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Siv-Tove Skarshaug	Arkiv: 033
Arkivsaksnr.: 22/1899	

Saken skal behandles i følgende utvalg:
Frøya eldre- og brukerråd

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 14.09.22

Forslag til vedtak:

Protokoll fra møte 14.09.22 godkjennes som framlagt.

Vedlegg:

Protokoll fra møte 14.09.22

FRØYA KOMMUNE

MØTEPROTOKOLL

Frøya eldre- og brukerråd:

Møtested: Kommunestyresalen	Møtedato: 14.09.2022	Møtetid: 10:00 - 10:45	Av utvalgets medlemmer møtte 7 av 7
Fra og med sak:	29/22		
Til og med sak:	32/22		

Faste representanter i Frøya eldre- og brukerråd i perioden 2019-2023

Faste medlemmer:	
Sigbjørn Hellevik (leder)	
Hans Ulrik Hammer Nestleder	
Laila Wedø	
Åse Kristiansen	
Rigmor Mathisen	
Eva Foss	
Brukerombud	

Faste representanter med forfall:

Rigmor Mathisen

Vararepresentanter som møtte:

Halgeir Sandvik

Merknader:

1. Innkalling med saksliste ble enstemmig godkjent.

Underskrift:

Sigbjørn Hellevik
Leder

Hans Ulrik Hammer
Protokollunderskriver

Siv-Tove Skarshaug
Sekretær

HOVEDUTSKRIFT

Utvalg: Frøya eldre- og brukerråd
Møtedato: 14.09.2022

SAKSLISTE

Saksnr.	Arkivsaksnr. Innhold
29/22	22/1686 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 08.06.22
30/22	22/1667 SITUASJON FOR ELDRE PÅRØRENDE
31/22	22/1687 REFERATSAKER
32/22	22/1688 SPØRRERUNDE/ORIENTERING

29/22

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 08.06.22

Vedtak:

Protokoll fra møte 08.06.22 godkjennes som framlagt.

Enstemmig.

Innstilling:

Protokoll fra møte 08.06.22 godkjennes som framlagt.

30/22

SITUASJON FOR ELDRE PÅRØRENDE

Vedtak:

Frøya eldre- og brukerråd gir følgende innspill til kommunedirektøren:

1. Frøya eldre- og brukerråd viser til eldreombudets bekymring for eldre pårørende slik det framkommer i bladet Pensjonisten nr. 5/2022, og ber kommunedirektøren om at FEB blir orientert, både om situasjonen i Frøya kommune, og om evt tiltak som i denne sammenheng planlegges.

Enstemmig.

Innstilling:

Frøya eldre- og brukerråd gir følgende innspill til kommunedirektøren:

1. Frøya eldre- og brukerråd viser til eldreombudets bekymring for eldre pårørende slik det framkommer i bladet Pensjonisten nr. 5/2022, og ber kommunedirektøren om at FEB bli orientert, både om situasjonen i Frøya kommune, og om evt tiltak som i denne sammenheng planlegges.

31/22

REFERATSAKER

Vedtak:

Referatene tas til orientering.

Enstemmig.

Innstilling:

Referatene tas til orientering.

SPØRRERUNDE/ORIENTERING

- Muntlig presentasjon av nytt brukerombud Sibel Spashiu.
- Muntlig presentasjon av Satsingsområde Stortingsmelding nr. 15, Leve hele livet: NYBY
- Årskonferanse kommunale eldreråd Steinkjer 07. – 08.09.22.
- Innkalling til møte 26.10.22 til 0-24 gruppen. Hans Ulrik Hammer og Sibel Spashiu deltar fra FEB, men flere kan melde seg på til Marit Wisløf Nordborg.

Eldre- og brukerrådets behandling i møte 14.09.22:

- Innkalling til møte 26.10.22 til 0-24 gruppen. Hans Ulrik Hammer og Sibel Spashiu deltar fra FEB, men flere kan melde seg på til Marit Wisløf Nordborg.

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Marit Wisløff Norborg
Arkivsaksnr.: 22/1658

Arkiv: C83 &75

Saken skal behandles i følgende utvalg:

Frøya eldre- og brukerråd

ELDREPOLITISK PROGRAM

Forslag til vedtak:

1. Frøya eldre og brukerråd slutter seg til utkastet fra Trøndelag eldreråd til eldre politisk program med følgende kommentarer:
2. Kommunedirektøren oversender Frøya eldre og brukerråd sin uttalelse til Fylkeskommunen.

Vedlegg:

1. Eldre politisk program
2. Tabell demografi 2040
3. Demografi – tall og statistikk Trøndelag.

Saksopplysninger:

Trøndelag fylkeskommune har sendt ut forslag til eldrepolitisk program til alle eldrerådene i Trøndelag. Formålet med programmet er å ha en helhetlig politikk for eldre i vårt fylke. Høringsfristen er satt til 1. november 2022.

Vurdering:

Eldre er en ressurs og det er viktig at dette kommer mer frem, og at de eldre ikke omtales som en byrde. Det betyr ikke at vi skal glemme de sårbare eldre, for eksempel de som har behov for offentlige tjenester som sykehjemsplass eller hjelp for å kunne bo hjemme. Vi vet at mange eldre er underernært – det kan vi ikke akseptere. Mange friske eldre møter også digitale barrierer i helt vanlige og nødvendige gjøremål. Dette må både offentlige myndigheter, private aktører og de eldre ta ansvar for.

Frøya eldre og brukerråd, samt de eldres og brukerorganisasjoner har en viktig rolle i uttalelse til forslag om eldrepolitisk program for 2022 – 2025.

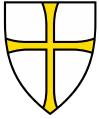
Forhold til overordna planverk:

Kommuneplanens samfunnsdel 2015 – 2027: Levekår og folkehelse

Overordnet mål: Alle innbyggere på Frøya har like muligheter til en meningsfull hverdag med høy livskvalitet, uavhengig av sosial og kulturell bakgrunn.

Sånn vil vi ha det: Frøya bruker de eldre som en aktiv ressurs i lokalsamfunnet

Sånn gjør vi det: Stimulere til medvirkning fra de eldre.

Kommunenene i Trøndelag

Vår dato: 29.08.2022

Vår referanse: 202118601-3

Vår saksbehandler:

Deres dato:

Deres referanse:

Vegard Austmo

Eldrepolitisk program

Hei

Vedlagt ligger forslag til eldrepolitisk program fra eldrerådet i Trøndelag fylkeskommune. Formålet med programmet er å ha en helhetlig politikk for eldre i vårt fylke. Vi ber derfor om at saken legges frem for de kommunale eldreråda. Høringsfrist er 1. november, og svar sendes Trøndelag fylkeskommune.

Med vennlig hilsen

Vegard Austmo

Dette dokumentet er godkjent med elektronisk signatur

Eldrepolitisk program

Utkast til høring i de kommunale eldreråda

Innledning – Sammen bygger vi Trøndelag

Aldri har veksten i velstand og velferd vært så stor og gått så raskt som de siste 70 årene. Vi lever lengre enn noen gang før, og takket være velferdsstaten er vi sikret gode vilkår for vår alderdom. Den demografiske utviklingen tilsier at vi blir stadig flere eldre per yrkesaktiv, noe som utfordrer så vel økonomiske som menneskelige ressurser.

Samtidig må vi innse at utviklingen vi i dag nyter så godt av er bygget på premisser om ikke holder lengre. Dagens forbruk av ikke-fornybare ressurser og natur tilsier at vi trenger 2,7 kloder for å holde dagens levestandard. For å oppnå et bærekraftig samfunn og sikre framtidige generasjoner muligheten til den samme velferden som generasjonene før, må vi bryte koblingen mellom utvikling og ødeleggelse av natur og klima.

Brundtland-kommisjonen definerte bærekraft som "en utvikling som tilfredsstiller dagens behov uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å tilfredsstille sine". Utfordringen med å omstille samfunnet vil bli spesielt utfordrende i årene som kommer. Dette er en utfordring de eldre i Trøndelag både må og vil være med på å møte. Vårt mål er at Trøndelag skal være og forbli et godt samfunn å leve og utvikle seg, i for alle aldersgrupper i befolkninga. Det fordrer samarbeid, smarte løsninger og vilje til omstilling.

Dugnadsånd og samarbeid er dypt forankret i vår historie. Trønderne preges av en gjennomgående frivillighetskultur på tvers av alder. Ikke minst står senior-engasjementet og frivilligheten sterkt i alle kommuner i Trøndelag. Denne dugnadsånden trengs mer enn noen gang når vi skal gi bedre velferd, utdanning og transport, samt gjennomføre det grønne skiftet.

I dette arbeidet skal eldrerådene være medvirkningsorgan overfor de kommunestyre og fylkesting og skal få til uttalelse saker som angår, eller har betydning for eldre i kommune og fylkeskommune.

I tillegg til å uttale seg i viktige saker kan eldrerådene på eget initiativ ta opp saker som rådene selv mener er av betydning for aldersgruppen eldre og gamle.

Det skal være etablert eldreråd/råd for eldre i alle kommuner og fylkeskommuner. Rådenes innflytelse på de politiske beslutningene har variert en del.

I eldrepolitisk program skal ledere og saksbehandlere i kommuner og fylkeskommune kunne gjøre seg kjent med eldrerådernes prinsipielle syn på sentrale spørsmål allerede når behandlingen av en sak starter.

Det er tanken at eldrepolitisk program for Trøndelag skal revideres i begynnelsen av hver valgperiode framover for på den måten å fange opp de endringer i ønsker som nyvalgte eldreråd måtte ha.

Eldrepolitisk program for Trøndelag er et skritt i riktig retning, for å kunne uttrykke en samlet eldrepolitisk røst i fylket. Det er å håpe at dette blir en konstruktiv måte for å bringe fram eldres syn på sentrale eldrepolitiske spørsmål. Programmet tar opp temaer som er aktuelle for de eldres levekår og livskvalitet.

Eldrerådenes oppgave, status og funksjon

22. juni 2018 ble endringer i lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) vedtatt, hvor bestemmelser om råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsråd ble tatt i loven i ny § 5-12 ble vedtatt. Denne endringen i Kommuneloven erstatter bl.a. den tidligere Eldreløven, og er hjemmel for utarbeidelse av egen forskrift for medvirkningsorgan i kommuner og fylkeskommuner.

17. juni 2019 ble «Forskrift om kommunale og fylkeskommunale råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom (forskrift om medvirkningsordninger)» fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Se vedlegg.

Forskriften *«skal sikre en bred, åpen og tilgjengelig medvirkning fra*

a) Eldre gjennom eldrerådet i alle saker som gjelder dem.

b) «

Eldrerådene skal være rådgivende organ for h.h.v. kommuner og fylkeskommuner, og har rett til å uttale seg i alle saker som gjelder eldre.

Videre er det et krav i forskriften at det skal etableres rutiner for å sikre at rådene mottar sakene på et så tidlig tidspunkt at det er mulig å påvirke resultatet i saken.

Som tidligere, så skal rådene også kunne ta opp saker på eget initiativ.

Denne muligheten til å vise et aktivt engasjement bør rådene benytte seg av. Dels også ved å anmode kommunestyre/fylkesting om å sette på dagsorden aktuelle saker som angår de eldres levevilkår.

Et større engasjement, og et større mangfold i rådets arbeid, vil kunne føre til at rådet får en større bevissthet og status både i politiske og administrative organ, så vel som i befolkningen for øvrig. Et viktig talerør for den etter hvert største gruppen i befolkningen.

Mange eldreråd har utarbeidet reglement for deres arbeide. Et slikt reglement skal vedtas av kommunestyret/fylkestinget.

Rådet skal få seg tildelt et årlig budsjett, etter at rådet selv har fått uttale seg eller utarbeidet et eget forslag.

Eksempler på sakstyper eldrerådet skal ha til behandling:

Årsbudsjett/økonomiplaner, kommune-/fylkesplaner, tiltak og planer i helse- og sosialsektoren (inkl. folkehelse), boligprogram og reguleringssaker, samferdselssaker og kommunikasjonsplaner, kulturelle og andre kommunale/fylkeskommunale tiltak som gjelder eldre.

Hvem er de eldre (gamle)?

Verdens helseorganisasjon (WHO) har valgt 67 år som en grense – over den er en blitt eldre. Den andre grensen er 80 år – over den er en blitt gammel. Det er viktig å se at først ved 80 år har aldersprosessen godt og vel halvert de funksjonelle reservene i kroppen, samtidig som alderssykdommene begynner å øke sterkere.

Levealderen fortsetter å øke, og aldersgruppen 55-75 år vil vokse og i 2030 utgjøre 30% av befolkningen (kilde; seniorpolitikk).

Det er et paradoks at når folk får bedre helse og lever lenger, så slutter de samtidig tidligere i yrkeslivet. Det må til en holdningsendring når det gjelder eldre arbeidstakere. Det er behov for omfattende tiltak i arbeidslivet for å motvirke tidlig avgang, - tiltak som gjør at folk ønsker og også har helse til å arbeide lenger.

Det som trengs i dag er et større mangfold i eldrepolitikken; både pleie- og omsorgstilbud til de som trenger det, - men også legge til rette for de som har større krav til selvråderett og ønsker valgmuligheter.

Informasjon og kommunikasjon

Mange opplever at det kan være vanskelig å finne fram i forvaltningen, og er usikre på hvor de skal henvende seg for å få hjelp. På de offentlige servicekontorene skal innbyggerne kunne treffe folk som kan bidra med å finne fram i forvaltningen, gjøre avtaler med etatene, hjelp til å fylle ut søknader og hjelpe de som måtte ønske det med å bruke data til å utføre sine ærender.

Viktige informasjonsformidlere er:

- Kommunale, fylkeskommunale og statlige kontorer
- Eldresentrene
- Omsorgssenter, helsestasjoner
- Legekontor
- Internett

ET ELEMENT I TRØNDELAG FYLKESKOMMUNES SAMFUNNSPLAN

BÆREKRAFT

Uttrykket bærekraftig utvikling ble lansert av Verdenskommisjonen for utvikling og miljø, den såkalte Brundtland-kommisjonen, som definerer det som "en utvikling som tilfredsstiller dagens behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners muligheter til å tilfredsstille sine". I 2002 ble en Nasjonal strategi for bærekraftig utvikling lansert av den norske regjering, og har siden vært på agendaen med økende oppmerksomhet. Det er en voldsom krevende global situasjon som hviler på alles skuldre i og med at dagens situasjon mht. belastning på kloden tilsier at vi må ha 2,7 kloder for å bære miljøutfordringene. Dette medfører en betydelig endring i levesett for klodens mennesker. Bærekraft er et omfattende begrep som griper inn i alle deler av samfunnet, nasjonalt og internasjonalt.

Bærekraftmålene ble vedtatt av FNs medlemsland i 2015 og ser miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng i en felles plan for utvikling frem mot 2030. EUs bærekrafttaksonomi er en del av EUs handlingsplan for bærekraftig finans og vil være et krav for investeringer i Europa. EUs taksonomi er et klassifiseringssystem som bestemmer hva som kan defineres som bærekraftig aktivitet for investeringsformål i hele EU

Tradisjonelt preges den norske modellen av samarbeid og gjensidig balanse mellom eier og arbeidstaker, der medvirkning og medbestemmelse er sentrale verdier. Ifølge Norsk Ledelsesbarometer er lederrollen og samarbeidsforankringen på norske arbeidsplasser under sterkt press. For å ivareta denne tradisjonen, vil den norske modellen som fundament være viktig å ivareta.

Et viktig fokusområde og politikkområde for TRFK er å ivareta miljø-, økonomi – og samfunnsperspektiv, og interaksjonen og balansen mellom disse fagelementene. Alt for ofte ser vi fokus blir retta mot økonomiperspektivet og dermed blir miljø og samfunnsperspektiv tapene fagelementer.

Fylkeskommuneplanens samfunnsdel er verktøyet for helhetlig planlegging. Den skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for den nye sammenslåtte Trøndelag fylkeskommune. Samfunnsdelen er det overordnede styrings- plandokument som skal ligge til grunn for både arealdelen og øvrig planverk i fylkeskommunen. Dette er et strategisk styringsdokument og peker på hva vi skal satse spesielt på, og være dannende for befolkninga i Trøndelag i det pågående grønne skifte.

Dugnadsånd og samarbeid

Havbruksnæringen er i vekst og utvikling. Landbruket har fortsatt en viktig rolle. Det produseres både melk, kjøtt og korn i Trøndelag. Småskalaprodusenter gjør seg bemerket med videreforedling av egne råvarer, noen med eksklusive bidrag til Michelin-restauranter som vi har i Trøndelag. Dugnadsånd og samarbeid er dypt forankret i vår historie. Trønderne preges av en gjennomgående frivillighetskultur på tvers av alder og ikke minst de eldre eller seniorenene, og frivilligheten står sterkt i alle kommuner i Trøndelag. Samarbeid og dialog blir fortsatt avgjørende for at vi skal lykkes.

Klimaendringer - det grønne skiftet

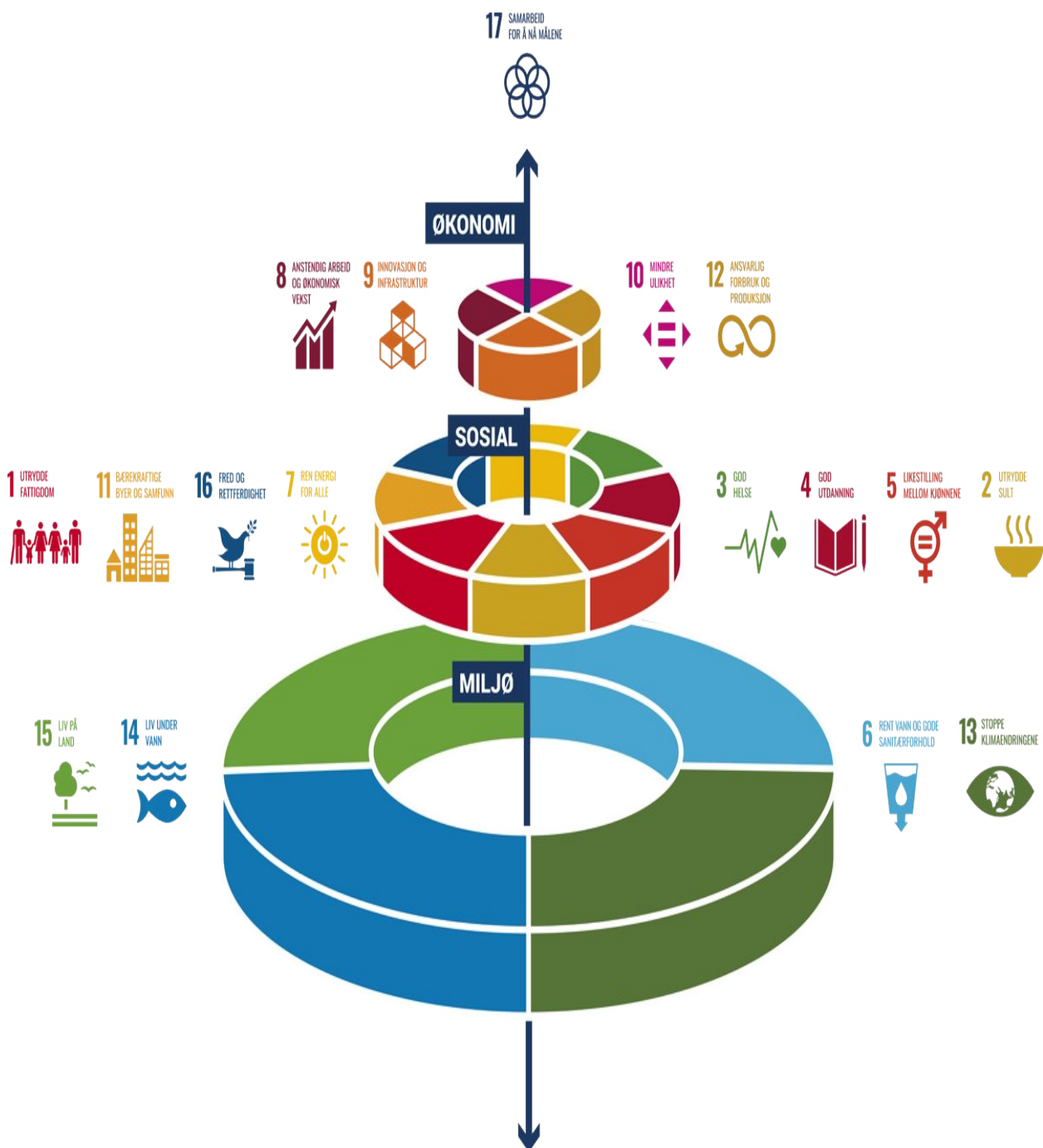
Mangfoldet gir oss et solid fundament og en rekke muligheter for at Trøndelag skal bli et godt samfunn å leve og utvikle seg i for alle aldersgrupper i befolkninga. Dette gjelder både innbyggere, næringsliv og frivilligheten. Samtidig står vi, som resten av verden, overfor utfordringer som klimaendringer, det grønne skiftet og stadig økende levekårsforskjeller. I Trøndelag fylkeskommunes plandokuments samfunnsdel skal vi stake ut kursen framover. Gjennom våre målsettinger skal vi utvikle Trøndelag som region og håndtere utfordringene som kommer på en bærekraftig måte.

FNs bærekraftsmål - regionale løsninger

FNs bærekraftsmål setter de globale rammene for framtida. Den avhenger av at vi utvikler oss på en bærekraftig måte både sosialt, økonomisk og miljømessig. Alt for ofte får det økonomiske perspektivet for stor oppmerksomhet sett i forhold til det samfunnsmessige perspektivet. Vi har i dag et forbruk i den rike del av verden som tilsier at vi må ha 2,7 kloder for klare miljøavtrykket. Alle skjønner at vi står overfor meget store utfordringer. Dette er krevende, men nødvendig. Det må vi gjøre i nært samarbeid med statlige myndigheter, næringsliv, frivillighet og innbyggerne i Trøndelag.

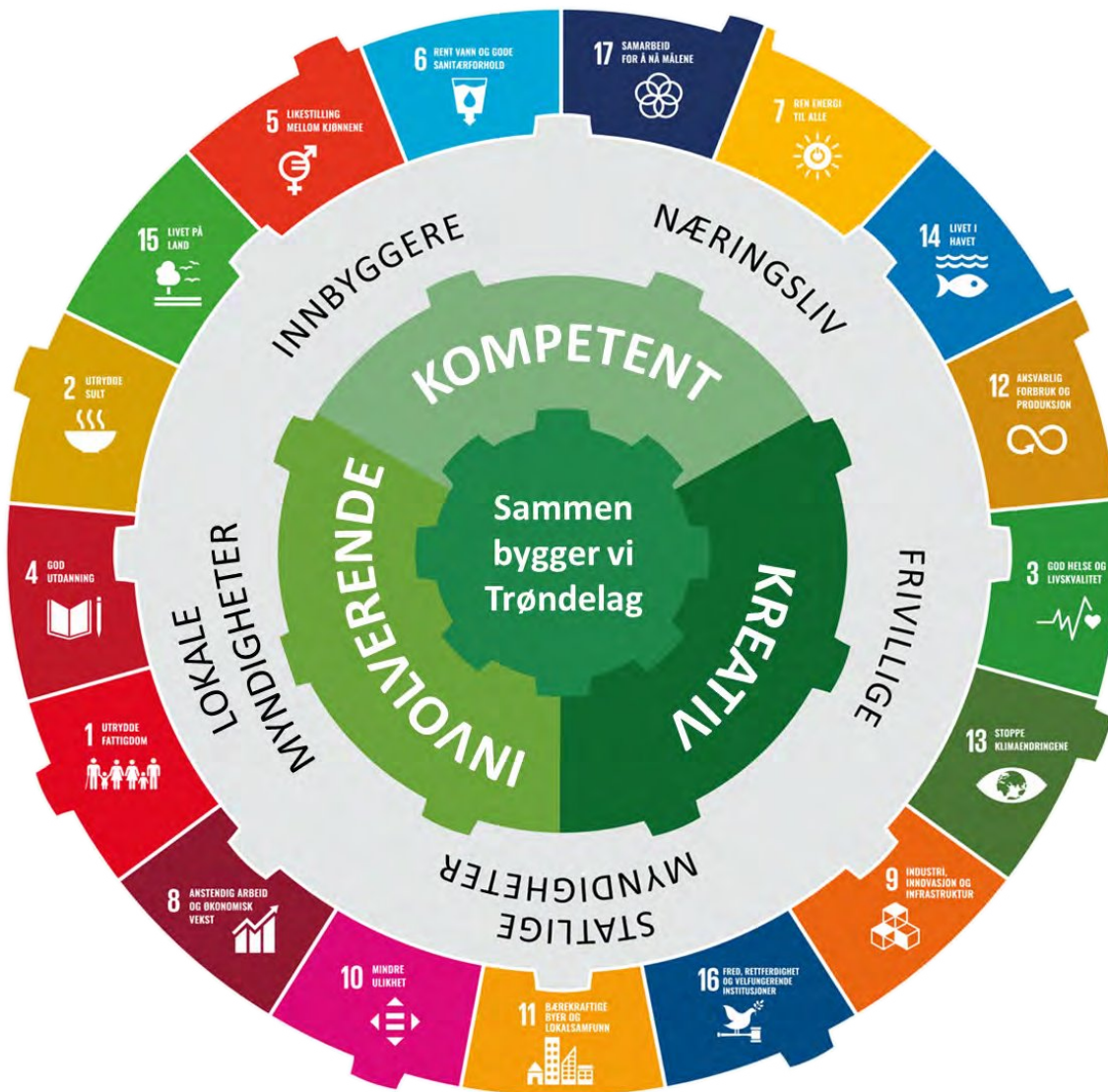
De tre bærekraftdimensjonene

Denne figuren viser sammenhengen mellom de miljømessige-, sosiale-, og økonomiske bærekraftmålene. De tre dimensjonene er avhengig av hverandre, hvor det miljømessige (det grunnleggende) må være på plass for at en lykkes med det sosiale og til sist hvor de to nederste er en forutsetning for at en kan lykkes med det økonomiske.

Basert på Azote Images for Stockholm Resilience Centre

Den gjensidige avhengigheten, samspillet og samhandlingen mellom tannhjulene er avgjørende for at vi når målsettingene for en bærekraftig samfunnsutvikling.

FNs bærekraftsmål er en overordnet ramme for målet om en bærekraftig samfunnsutvikling i Trøndelag fylkeskommune. Bærekraftmålene er relevante.

Vi må stille oss spørsmålene:

- Hva betyr bærekraftmålene for oss?
- Hvordan kan Trøndelag fylkeskommune bidra?
- Hvordan agerer og praktiserer vi i vår lokale kommune og fylkeskommune en forståelse av at det er et gjensidig avhengighetsforhold mellom økonomisk bærekraft, miljømessig bærekraft og sosiale forhold og interaksjonen og balansen mellom disse fagelementene?

Boligen

Utvikling og utfordringer.

Boligen står svært sentralt for de fleste eldre. Den representerer det kjente, det trygge, de gode minnene og for de fleste; et godt naboforhold. Å bli tvunget til å forlate sin egen bolig på grunn av f.eks sviktende helse, er for mange svært tungt. Det fører ofte til savn, sorgreaksjoner og nedstemthet, - og ytterligere redusert helsetilstand.

Framtidas boliger er allerede bygget, og i 2020 tilfredsstilte ikke 80 prosent av eksisterende boligmasse kravene til universell utforming eller livsløpsstandard.

Antall universelt utformede boliger økes i noen grad ved nybygg, - bl.a. leilighetsbygg i sentrale strøk. Men mange velger også tilpasning ved ombygging av eksisterende boliger. Økt levealder i tiden framover vil også bidra til behov for tilpasset, universelt utformede boliger.

Det er derfor viktig at folk i større grad enn tidligere bevisstgjøres på å gjøre sine boligvalg i en livsløpssammenheng. Vurdere i en tidlig fase om boligen man velger er egnet til å bli gammel i. Boligen må være oversiktlig, lettstelt og enkel å bevege seg i, selv om førligheten blir redusert. Tekniske installasjoner må sikre at hjemmeulykker unngås. Enebolig på flere plan, leiligheter i bygg uten heis, boder i kjeller og på loft, trange bad med høye dørstokker og smale ganger er bare noen av de problemer som vil møte den som måtte få redusert førlighet.

De fleste ønsker å få bo lengst mulig i sin egen bolig, - med de tilpasninger det måtte medføre. Det er derfor viktig at de boliger som bygges gis mulighet til dette. Det må vurderes om det allerede i byggeforskriftene skal legges inn bestemmelser som sikrer at nye boliger bygges etter en livsløpsstandard og med det for øye at det i nær sagt enhver bolig, en eller annen gang trolig vil bo et menneske med nedsatt førlighet og behov for rullestol.

For de mest pleietrengende vil det være to hovedsyn som må tas med:

- Tilpasset bolig med nødvendig hjelp fra kommunens hjemmetjenester. Tanken er at beboerne skal bo i sitt eget hjem og få den hjelp de trenger fra hjemmetjenestene, - «*beboersynet*».
- Sykehjem, hvor pasienten oppfattes som alvorlig syk og trenger hjelp døgnet rundt fra et fast personale, - «*pasientsynet*».

De siste 10-20 årene har «*beboersynet*» hatt mest vind i seilene, og utbygging av sykehjemsplasser er holdt tilbake. Argumentene har vært at det er best å bo i eget hjem. Noe som har ført til at behovet for sykehjemsplasser i mange kommuner er undervurdert. Manglende sykehjemsplasser fører også til at syke eldre og pårørende ikke har reelle valgmuligheter for å kunne velge løsning selv. For å sikre reell valgfrihet mellom disse to hovedsyn og -behov trengs det nå et krafttak for sykehjemsutbyggingen.

De eldre ønsker

- Bo i egen bolig lengst mulig
- Bokostnader må til enhver tid stå i forhold til pensjonene.
- Kommunene må ha tilbud til innbyggerne om veiledning vedrørende bomuligheter tilpasset eldre personer, og hvilke støtteordninger som finnes for de som trenger dette.
- Bostøtteordninger, gjennom bl.a. Husbanken bør utvikles i takt med bokostnadene, og også gjelde privatfinansierte boliger/leiligheter.
- Informasjon om hvilke hjelpeordninger som fins for utbedring av egen bolig tilpasset livsløpsstandard.

- Omsorgsboliger av god og moderne standard og tilpasset funksjonshemming, eller pleiesituasjon.
- Sykehjems- og omsorgsboligen må være på minst hhv 42Kvm og mellom 50-75 kvm. Vaktmestertjeneste må være tilknyttet boligene.
- Bofellesskap og eldreinstitusjoner må bygges:
 - med sansehager
 - utsikt og tilgjengelig uteområde (for rullator/rullestol)
 - med et tun og gjerne med et fellesrom i tilknytning til boligene
 - geografisk plassert nært tjenestetilbud som helsetjenester, kulturtilbud, butikk, sosiale møteplasser som f.eks. aktivitetssenter.

Transport

Befolkningstallet i landet vårt øker bl.a ved at levealderen går opp. Den demografiske utviklinga - slik Normannutvalget har beskrevet den, viser også en kraftig skjevfordeling av bosettinga mellom byer/tettsteder og distrikter.

Mange mindre kommuner og distrikter får en stor prosentvis økning av antall eldre i sin befolkning, og samtidig går folketallet ned p.g.a. utflytting osv.

På sikt er ikke dette en bærekraftig utvikling. Vi har et felles mål om at vi skal opprettholde bosettinga og næringsaktivitet i alle deler av landet vårt. Samtidig ønsker vi at miljøproblemene skal minimaliseres og aller helst skal forsvinne.

Vi ønsker også at alle innbyggere skal ha tilnærmet lik tilgang til våre velferdsgoder, deltakelse i samfunnslivet, kulturtilbudene og samfunnsservicen. Dette betinger at kommunikasjoner er tilgjengelig for alle til en overkommelig pris, ivaretar sikkerhet, og fleksibilitet og er utslippsfrie.

Som et viktig ledd i en bærekraftig utvikling må kollektivtilbudet bygges opp på bekostning av privatbilismen og transportmidler basert på forurensende drivstoff. Vi kan ikke fortsette å bygge ned verdifull dyrka og dyrka mark for at bilismen skal komme raskere fram. Vi må også finne bærekraftige alternativer for tungtrafikken både i luft, på vann og på landjorda.

Eldrerådet har arbeidet for og vil fortsatt arbeide (kjempe) for bedre tilgjengelighet, forståelig og enklere billettsystem, bedre informasjon, bedre samordning av kollektivtilbudene i luft, til vanns og på landjorda. Det må fortsatt fokuseres på å bygge opp tilbudene for de som har særlige behov.

Eldrerådet vil fortsette sitt arbeid for å tilrettelegge tilbudene for myke trafikanter som syklister og fotgjengere. Trafikksikkerhetstiltak må planlegges og finansieres parallelt med vei – og baneutbygging. Vi vil fortsette arbeidet for å sikre myke trafikanter mot ulykker som kommer som følge av nye transportmidler som sparkesykler, elsykler osv.

Mange av de nye tiltakene i trafikken er basert på effektiv bruk av datateknologi. Eldrerådet vil fokusere på behovet for tilgjengelighet av denne type teknologi over alt i landet – bl.a. i beredskapsarbeidet. Men mange eldre og andre har problemer med å forstå og ta i bruk disse nyvinningene. Dette må samfunnet ta hensyn til ved å intensivere opplæringen i enkel bruk. Det må tas hensyn til at noen har syns- og hørselsproblemer. Andre har førerlighetsproblemer. Noen har vansker med å forstå tekst p.g.a. dysleksi osv.

Man løser ikke alle problemer for mange eldre m.fl. ved å gå bort fra kontanter og betalingskort og gå over til Apper, Vipps, og SMS-bestillinger av billetter osv.

Forurensninga fra transportmidler er ikke bare utslipp av uønskede gasser, men det følger også med mye støy og støv som er et stadig økende problem for mange.

Vi oppnår ikke en bærekraftig utvikling i denne samfunnssektoren ved stadig å «pumpe inn» stadig mer penger til kortsiktige tiltak.

Det må framelskes en kraftig holdningsendring der alle er villig til å bidra til en bedre verden å leve i.

Honnørbilletter – offentlig kommunikasjon

Honnørrabatt innvilges på bestemte transportmidler innenlands til alle som er fylt 67 år. Gjeldende rabattordninger for eldre og funksjonshemmede på buss og tog er god og må beholdes. Rabattordningene bør imidlertid forenkles så langt det lar seg gjøre. Det samme gjelder rutinene for billettbestilling.

Eldre henger fortsatt etter når det gjelder å utnytte de mulighetene informasjons-samfunnet tilbyr. Mange eldre har vansker med å tilpasse seg tastesystemene på automater som innføres, og at det er få plasser som har betjente billettutsalg. Belastning av ekstra gebyr dersom billettautomater ikke benyttes er ikke akseptabelt.

De eldre ønsker:

- Honnørpris på buss og tog må opprettholdes. Fly må kunne tilby honnørpris, på linje med ungdomsbilletter.
- Busstilbudet i utkantkommuner må forbedres. Skolerutene dekker ikke behovet.
- I distriktskommuner må nærtransport foregå med minibuss eller drosje
- Transporttjenesten for funksjonshemmede bør utvides og ta hensyn til befolkningssammensetningen i kommunene
- Tilbringertjenesten er en god ordning og må forbli en permanent ordning for distriktene som har et utfredsstillende utbygd kollektivtilbud.
- Handleruter på bestemte dager og etter bestilling
- Godt utbygd tilrettelagt transport ved å styrke bestillings- og tilbringertjenesten
- God og tilgjengelig info om mulige transporttjenester i kommunene
- Flere oppmerkede parkeringsplasser for bevegelseshemmede
- Fortsatt tilrettelegging og virkemiddelbruk for å øke el-bil-parken i landet.

Utfordringer og utvikling

Den positive samfunnsutviklingen har medført at vi har mange friske eldre i dagens samfunn. Resultater fra HUNT 1, 2 og 3 (fra Nord-Trøndelag) viser at andelen eldre som oppgir å ha god eller svært god livskvalitet har økt i løpet av de siste 20 årene. Helseundersøkelsen (HUNT) er fra 2020 utvidet til å gjelde hele Trøndelag.

Verdens helseorganisasjon (WHO) definerer helse slik: «*Helse er ikke bare frihet fra sykdom og svakhet, men fullstendig fysisk, psykisk og sosialt velvære.*» Denne definisjonen kalles ofte utopisk, fordi mange mennesker har et kronisk helseproblem, men er likevel fornøyd med egen livskvalitet.

At vi blir flere eldre «*eldrebølgen*» kommer som forventet, og det er viktig at årene framover ikke blir en sovepute for å møte disse utfordringene fram mot 2050. For helsetjenesten er det viktig å fortsatt utvikle økt kunnskap om eldres helse. Det er også viktig å bedre ferdighetene i møte med den enkeltes behov og sørge for at eldre gis mulighet til å utnytte sin livskompetanse i et sosialt nettverk.

Eldre skal kunne være sjef i eget liv.

God eldreomsorg skal ikke stå på hvor du bor eller størrelsen på lommeboka di. Eldreomsorgen skal være best mulig, ikke billigst mulig!

Vi vil ha en helhetlig eldreomsorg som følger deg gjennom alderdommen.

Selv om de fleste eldre opplever å beholde sin gode helse langt opp i alderdommen, er det en realitet at mange rammes av «*alderssykdommer*» av forskjellig slag. Det er derfor en nødvendighet at geriatrien styrkes og utbygges ytterligere. Det samme gjelder for psykiatritilbudet for eldre.

Mange pasienter har komplekse og sammensatte lidelser. Helsetjenesten er organisert for kun å se én sykdom av gangen. Pasienter som har flere sykdommer blir gjerne henvist til flere spesialister og pasienten opplever at den ene spesialisten ikke vet hva den andre har gjort. En samkjørt helsetjeneste med gode verktøy for å utveksle informasjon og samkjøre behandlingen av pasienter vil være til det beste for brukerne. Helseplattformen som er på trappene i Midt-Norge og det nasjonale Akson-prosjektet kan utgjøre en stor forskjell.

Selv med gode digitale systemer er fastlegen navet i pasientforløpet og den viktigste inngangen til helsetjenesten for pasientene. En god fastlege gir nærhet, tillit, trygghet og ikke minst kontinuitet for pasientene. I lys av dette ser vi med bekymring på at legene melder tilbake at de ikke har nok ressurser til å møte økte behov i befolkningen. Fastlegeordningen er 20 år og må sikres vilkår for å yte gode tjenester også i framtiden.

Mange pasienter begynner og avslutter sitt forløp gjennom helsevesenet i kommunen. Her får man hjelp og oppfølging av fastlegen og det kommunale støtteapparatet, og her gjennomgår man rekonvalesensen etter behandling i spesialisthelsetjenesten.

Den mest vanlige er at fastlegen er selvstendig næringsdrivende, og drifter legekontolet selv.

Det andre er en såkalt 0 - avtale. Legene er fortsatt selvstendig næringsdrivende, men kommunen dekker driftsutgifter knyttet til legekontolet, herunder arbeidsgiveransvar for legesekretærer. Basistilskuddet pr. pasient pr. år på fastlegelista til den enkelte beholdes da av kommunen. Hver lege betaler til kommunen for leie av lokaler og bruk av utstyr.

Dyrere for kommunene, men den gjør det mye lettere og få tak i leger

De fleste eldre har ulike diagnoser som krever medisiner, tilsyn og behandling. Flere enn planlagt har behov for plass i sykehjem og behandling i sykehus.

Det må tas grep for å samkjøre behandlingen av pasienter med flere diagnoser gjennom bedre systemer i helsetjenesten.

Staten og kommunene må ta grep for å utdanne og rekruttere flere leger, sykepleiere og helsefagarbeidere. Rekruttere flere leger/geriatere, sykepleiere og helsefagarbeidere.

Desentralisert utdanning er et viktig virkemiddel når det gjelder å utdanne flere sykepleiere/helsefagarbeidere.

Forebyggende og helsefremmende tiltak

De eldre er en stor ressurs for samfunnet og det ligger også her et stort potensial i folkehelsesammenheng. Ved å mobilisere til en helsefremmende og forebyggende innsats blant eldre, vil mye være vunnet både for den enkelte og samfunnet som helhet.

Forebyggende og helsefremmende helsearbeid blir viktigere jo eldre en blir. Kosten, daglig mosjon, interesser og engasjement, samt gode sosiale relasjoner er noen av de viktigste punktene som bør diskuteres i den nærmeste familie. Livsglede er kanskje den aller viktigste helsefaktoren.

Etablering av regelmessige helsekontroller vil kunne avdekke eventuelle rusproblemer og vold i nære relasjoner.

Rehabiliteringsarbeidet for eldre har lenge vært lavt prioritert. Det trengs nå et krafttak for å øke tilbudet og styrke kompetanse og kvalitet på dette feltet.

De eldre ønsker:

- Ved bestilling av legetime bør ventetiden være kortest mulig.
- Legen må avsette nok tid til den enkelte pasient – gi anledning til å ta opp flere forhold i en og samme time.
- Fastlegeordningen må ikke føre til lengre ventetid for pasienten, bl.a. ved å sette tak på antall pasienter på sine lister.
- Fastlegeordningen må vurderes og bli mer brukervennlig. I kommuner med ustabil fastlegedekning, vil brukere måtte oppsøke lege i annen kommune. Det må da sikres offentlig dekning av nødvendig transport til legetimer.
- Hjemmebesøk må bli et tilbud når pasientens situasjon tilsier det.
- Klart språk i møte mellom helsetjenesten og pasient må etterstrebes. Likedan tilgang til tolketjenester for fremmedspråklige pasienter.
- Egenandeler for helsetjenester bør være lavere for eldre (pensjonistrabatt), enn for yrkesaktive.
- Kjøp av briller på egenandelskort
- Tilbud om regelmessig helsekontroll for eldre
- Flere hjertestartere til kommunene, f.eks. plassert i kommunens Frivilligsentral
- Ambulansetjenesten bør være desentralisert og være fysisk til stede i distriktskommunene.

Tannhelsetjeneste

Et variert og sunt kosthold er en grunnleggende forutsetning for å utvikle og bevare god helse. For å kunne spise variert og sunn mat er alle avhengig av gode tenner, også de eldre. God munnhygiene er avgjørende for den enkeltes velvære.

Ikke bare barn og unge's, men også eldres tannhelse er blitt bedre de siste 50 årene, og flere beholder sine egne tenner livet ut. Det er ikke slik at alder i seg selv ødelegger tannhelsen. Friske eldre har ikke dårligere tannhelse enn personer i den yngre voksenbefolkningen. Men sykdom, medisiner eller funksjonssvikt påvirker tannhelsen negativt. Når sykdom inntreffer, kan tannhelsen bli dramatisk verre på kort tid. Det er da viktig å kunne gi tilbud om forebyggende behandling tidlig nok til å unngå store skader. Dette er en felles utfordring for kommunehelsetjenesten og den fylkeskommunale tannhelsetjenesten. Enkelt sagt; Pasienter som har behov for det, må få hjelp til tannpuss, - og de må få tilbud om tannhelsetjenester.

Lov om tannhelsetjenesten gir fylkeskommunen ansvar for å gi et regelmessig oppsøkende tilbud til nærmere definerte grupper i befolkningen. Loven presiserer at forebyggende tiltak skal prioriteres framfor behandling, og tannhelsetjenesten skal organisere forebyggende tiltak for hele befolkningen.

Intensjonen er å gi et tilbud til dem som på grunn av sykdom eller andre forhold ikke selv er i stand til å ivareta sin tannhelse. Det er fokus på å gi et oppsøkende tilbud – ikke bare utgiftsdekning. Men det er dessverre slik at hjemmeboende eldre som har behov for et tilbud, faller utenfor de definerte gruppene i loven. Det bør derfor fortsatt arbeides mot en endring av loven på dette området.

En grunnleggende intensjon i utarbeidelsen av Lov om tannhelsetjenesten er at alle skal ha et likeverdig tilbud av tannhelsetjenester, - uavhengig av f.eks. sosial status og bosted. Det er pr i dag ikke gratis tannhelsetjenester til alle, og heller ikke til alle over en viss alder. Den dekker plikt om tilbud til grupper av eldre, langtidssyke og uføre i institusjon og hjemmesykepleie. Hjemmeboende eldre har ikke tilbud om gratis tannhelsetjenester. Loven gir imidlertid fylkeskommunen anledning til å prioritere/gi tilbud til f.eks. eldre hjemmeboende som ikke benytter hjemmesykepleie (§ 1-3, e).

Den offentlige tannhelsetjenesten har i mange år hatt problemer med å rekruttere og beholde tannleger i distriktene. Det har over tid nå vært lagt ned et arbeide for å bedre dette og mange distrikts-tannklinikker er rustet opp. Situasjonen når det gjelder tannlegedekningen er også bedret.

De eldre ønsker:

- Eldre over 67 år som ikke omfattes av retten til fri tannhelsetjeneste må komme inn under frikortordningen
- Fortsatt trykk på rekruttering av tannleger til distriktene
- Opplæring av pleiepersonell i hvordan bistå til daglig munn- og tannpleie.
- Tilgang på tannpleier for pasienter i eldreinstitusjoner
- Tilbud om årlig kontroll
- Universelt utformet og tilrettelagte tannlegeklinikker

Eldreomsorg, sykehjem og omsorgsbolig

Tallet på eldre over 80 år fordobles de neste 30 årene. Den sterkeste tilveksten er vi inne i nå; i 2020-årene. Framtidas brukere vil både bestå av nye generasjoner eldre og langt flere yngre tjenestemottakere, som alle vil kreve et mer mangfoldig tjenestetilbud. Samtidig vil mange av framtidas eldre både være mer ressurssterke og ha bedre helse enn dagens eldre.

En verdig eldreomsorg har som formål å sikre at eldreomsorgen tilrettelegges på en slik måte at dette bidrar til en verdig, trygg og meningsfull alderdom.

Tjenestetilbudet skal innrettes i respekt for den enkeltes selvbestemmelsesrett, egenverd og livsførsel, - og sikre at medisinske behov ivaretas. For å oppnå disse målsettingene skal tjenestetilbudet legge til rette for at følgende hensyn ivaretas:

- En riktig og forsvarlig boform ut fra den enkeltes behov og tilstand
- Et variert og tilstrekkelig kosthold og tilpasset hjelp ved måltider
- Et mest mulig normalt liv, med normal døgnrytme og adgang til å komme ut, samt nødvendig hjelp til personlig hygiene.
- Tilby samtaler om eksistensielle spørsmål
- Lindrende behandling og en verdig død.
- Å bevare eller øke sine muligheter til å fungere i hverdagen. Omsorgen skal bidra til habilitering og rehabilitering når dette er mulig.
- Faglig forsvarlig oppfølging av lege og annet relevant personell som sikrer kontinuitet i behandlingen
- Enerom til enslige eldre som får fast plass på helseinstitusjon.

Fritid, kultur og sosiale relasjoner/folkehelse

Eldresentrene tilbyr mange forskjellige aktivitets- og servicetiltak for alle hjemmeboende eldre i nærmiljøet. Sentrene har som hovedmål å forebygge sosial isolasjon og opprettholde aktivitet og førlighet hos eldre mennesker, både fysisk og psykisk. Eldre som ikke er i stand til å komme seg til senteret, får flere steder tilbud om enkelte tjenester hjemme.

Folkehelsearbeid har i den senere tid fra nasjonalt hold særlig rettet søkelyset mot sosiale ulikheter når det gjelder eldres helse, og forhold som bidrar til sosial ekskludering. Dette følges opp regionalt og lokalt. I tråd med retningslinjer fra sentrale myndigheter er folkehelsearbeidet også her i fylket organisert etter partnerskapsmodellen, der fylkeskommunen er gitt en koordinatrolle. Viktige samarbeidspartnere er statsforvalteren, KS, HUNT og ikke minst frivillige organisasjoner.

Fylkeskommunen støtter eldres samfunnsdeltakelse på flere måter. Eldrerådet Trøndelag deltar bl.a. i Folkehelsealliansen, som organiseres etter partnerskapsmodellen. Aktuell innsats her kan nevnes HUNT-prosjektet A-B-C, (Act-Belong-Commit) eller; Gjør noe aktivt, Gjør det sammen med noen og Gjør noe meningsfylt. Prosjektet administreres av Røde Kors på vegne av Folkehelsealliansen i Trøndelag. Fokuset er bedre helse gjennom god psykisk helse, og omfatter alle aldersgrupper.

Eldre er en egen målgruppe i Strategi for folkehelsearbeid, hvor flere av tiltakene i handlingsplanen har relevans for eldre. Det gis også økonomisk støtte til aktiviteter og forsknings- og utviklingsprosjekt rettet mot eldre. Flere lag og foreninger som driver med virksomhet som er relevant for eldre, støttes under tilskuddordningen Lavterskel fysisk aktivitet. I tillegg gis økonomisk støtte gjennom folkehelsemidlene som lyses ut hvert år, f.eks. Andre prosjekter

Program for kultur og helse, er et samarbeidsprosjekt mellom fylkeskommunen, Universitetet Nord, HUNT forskningssenter NTNU, Statsforvalteren og enkelte kommuner – hvor målsettingen er å bidra til at kunst og kultur benyttes mer systematisk i det helsefremmende og forebyggende arbeidet blant eldre.

Kultur er ikke mindre viktig for mennesker som er avhengig av omsorgstjenester. Regjeringen ønsker å legge vekt på kultur, aktivitet og trivsel som helt sentrale og grunnleggende elementer i et helhetlig omsorgstilbud. I Stortingsmelding nr 25 (2005-2006); Mestring, muligheter og mening /(Framtidas omsorgsutfordringer) kan vi lese at en rekke undersøkelser tyder på at det er på det sosiale og kulturelle området dagens kommunale helse- og omsorgstjeneste først og fremst kommer til kort.

Mulighetene for sosial og kulturell deltakelse – som er så viktig for trivsel og helse – avhenger ikke bare av at det finnes tilbud, men også av tilgjengelighet. Vi ønsker at Trøndelag skal være et inkluderende fylke, med plass for alle. God tilgjengelighet gjennom universell utforming vil være et av satsingsområdene for å nå dette målet.

Kultur og sosiale nettverk

Mosjon er også en viktig faktor i alle aldre. I enhver alder vil et alt for stillesittende liv føre til nedsatt funksjonsevne og dårligere helse. Mosjonsgrupper for middelaldrende og eldre er tiltak som har fått stor oppslutning blant pensjonister.

Siden 2007 har Regjeringen i statsbudsjettet bevilget midler til «Den kulturelle spaserstokken». Landets kommuner inviteres til å søke om midler til gjennomføring av kulturtiltak for eldre. Målet for «Den kulturelle spaserstokken» er å legge til rette for et økt samarbeid mellom kultursektoren og omsorgssektoren, slik at det kan utvikles gode kunst- og kulturprosjekter for eldre lokalt innenfor et mangfold av sjangre og uttrykk.

Sosialt nettverk og sosial støtte er avgjørende i alle livets situasjoner, og spesielt i alderdommen, fordi eldre mennesker er særlig utsatt for ensomhet og depresjon. Nettverket utgjør en ring av mennesker, som familie, venner, naboer og (tidligere) kollegaer. Men også aktivitets- og interessegrupper er viktige elementer i en persons nettverk. Det er derfor viktig med stort fokus på tilbud og tilgjengelighet til aktiviteter for gruppen eldre.

De eldre ønsker:

- Tilrettelagt tilbud gjennom bibliotek (datakurs, video og lydbøker) må være tilgjengelig i alle kommuner
- «Bok søker leser» og frivillige leseombud.
- Leksehjelp-prosjekt til barn og unge
- Aktivitetsleder som bidrar med trimgrupper, bassengtrening, turgåing, gåstolløype, seniordans, stavgang m.m.m. – både for hjemmeboende eldre og ved institusjonene
- Tilbringertjeneste til kultur- og aktivitetstilbudene
- Lav egenandel til kultur- og aktivitetstilbudene

Velferdsteknologi

Større deler av samfunnet tar i bruk datateknologi for å lette og effektivisere tjenestene. Dette kan gjelde omsorgstilbud, transporttjenester og andre støttefunksjoner som er viktige for eldre. Etter hvert er også handel via nettet blitt en måte å forenkle hverdagen. Spesielt i perioden med pandemi som vi nettopp har vært gjennom er e-handel, både av dagligvarer og andre varer hatt en eksplosiv utvikling. Noe som kan forventes å forbli mer normalen enn unntaket for framtiden.

Dette kan være en utfordring for eldre både mhp kunnskap innen databruk og sikkerhet i den forbindelse, men også at en «sosial» aktivitet til tider faller bort i deres hverdag.

Det bør opprettes ordninger med tilbud om hjelp til å betjene dataverktøy, gjerne kombinert med tilbud for å motvirke ensomhet og isolasjon hos eldre. Her kan samarbeid med pensjonistforeninger og andre frivillige organisasjoner, bl.a. Frivilligsentralene og eldreråd være gode bidragsytere.

Minoriteter

Innvandring har ført til at mange i Norge ikke har norsk som morsmål. Vi har også nasjonale minoritetsgrupper; samer, kvener, - som heller ikke har norsk som sitt hovedspråk.

For innvandrere er norskopplæring obligatorisk. De yngre klarer ofte å tilegne seg det nye språket, men de eldre kan ha store vanskeligheter. Det viser seg også at ved alderdomssvakhet (bl.a. demens) blir det norske språket borte og personen går tilbake til sitt opprinnelige språk (morsmål).

Språkvansker vil en finne i mange daglige aktiviteter, i skolegang osv. Spesielt i sykehjem, men også på viktige sosiale møteplasser (bibliotek, aktivitetssentre) må det legges til rette for kommunikasjon med denne delen av befolkningen.

Det blir stadig flere endre med innvandrerbakgrunn og da blir det spesielt viktig med noen som kan morsmålet. Her kan f.eks. utdanning blant minoritetsungdom innen helse og omsorg være et av flere virkemidler for å bedre denne situasjonen.

Videregående skole (Vgs) og Eldrerådet.

Vgs skal kvalifisere til framtidig yrke og/ eller utdanning. Kvalifisering av ungdom til framtidig yrke og eventuelt fagbrev skjer gjennom de yrkesfaglige utdanningsprogrammene. Det er 10 av dem. Men vgs. skal også legge grunnen for videre utdanning og studier for de som måtte ønske det. Slik utdanning skjer gjennom de studiespesialiserende utdanningsprogrammene. Det er i alt 5 av dem. I tillegg skal vgs. arrangere yrkesrettede kurs og eksamener for privatister i alle aldre. Også Faghøgskolesystemet hører under fylkets skoleadministrasjon.

Alt dette er godt beskrevet andre steder i fylkets hjemmesider.

Som medvirkningsorgan vil vi se til at beskrivelsene er oversiktlige, og at de er lette og finne fram i for eldre. Samtidig vil vi se til at det er et dekkende tilbud over hele fylket.

Særlig er utdanningsområdene som er direkte retta mot bl.a. eldre som Helse- og oppvekstfag m.m. være viktig å følge opp. Men også ulike emner som kan passes inn i de ulike fagplanene være viktig å få med. Eldrerådet har arbeidet mye med universell utforming. Men hva er det? Og hva vil det si å bli eldre? Hva innebærer det av endringer i kroppen og funksjonalitet? Eksempelvis er det ikke nok med et godt kollektivrutenett. Utøverne skal også lære seg geografi, omstigningsmuligheter og ha øye for hvordan passasjerer i alle tilstander enkelt kan gå av og på. Slik kan vi se på utdanningsområde etter område.

Vi vil be om årlige tilbakemeldinger fra vgs. blant annet om dette.

Vi vil gjerne bidra til å bedre informasjonen om eldre og systematisk bidra til gode forhold mellom generasjonene ift. skolene.

Andre tema det er viktig å samarbeide og informere om kan være eldres livsvilkår (pensjon, trygder mv). Likeens vil vi følge opp og samarbeide om aktuelle tema; universell utforming er nevnt, ulike teknologiske hjelpemidler er aktuelle tema, den nære historien, yrkesutvikling osv.

Valgdeltakelse, offentlige ombud og verv

Aldersgruppen fra 60 år utgjør ca 28 % av de stemmeberettigede i Norge. Med andre ord en maktgruppe i vårt demokratiske samfunn. Dette burde gi en klar forventning når det gjelder de eldres påvirkningsmuligheter gjennom representasjon i politiske utvalg og råd, som kommunestyre og fylkesting, samt Storting.

Denne forventningen er på ingen måte oppfylt gjennom resultater av politiske valg til kommunestyre, fylkesting eller Storting. Som eksempel: Ved siste stortingsvalg (2021) oppnådde velgergruppen 60+ 1,77% av mandatene (3 av 169 mandater). Gjennomsnittsalderen for periodens Storting er ca 45,7 år (ifølge NRK's utregninger); den laveste snittalder noen gang.

Det burde være en selvfølge at våre politiske organer gjenspeiler aldersfordelingen i samfunnet, så vel som geografi og kjønnsfordeling.

All forskning viser at både helse og vitalitet holdes vedlike langt inn i alderdommen. Samfunnet burde derfor i større grad enn i dag gjøre bruk av den kunnskap og livserfaring de eldre har, - også i politisk representasjon og deltakelse. Det påligger her et ansvar for de eldre å ta imot verv.

	Antall 67-79 år			Økning	Økning %		Antall 80 år og eldre			Økning	Økning %
	2020	2030	2040				2020	2030	2040		
Trondheim	19 357	22 799	26 888	7 531	39 %		6 918	11 414	15 939	9 021	130 %
Steinkjer	3 297	3 614	3 843	546	17 %		1 401	2 059	2 611	1 210	86 %
Namsos	2 010	2 210	2 396	386	19 %		791	1 161	1 529	738	93 %
Frøya	521	691	839	318	61 %		230	309	445	215	93 %
Osen	177	193	175	- 2	-1 %		72	118	148	76	106 %
Oppdal	998	1 102	1 233	235	24 %		371	615	812	441	119 %
Rennebu	418	416	464	46	11 %		155	257	313	158	102 %
Røros	912	988	1 029	117	13 %		319	510	682	363	114 %
Holtålen	338	332	359	21	6 %		130	209	247	117	90 %
Midtre Gauldal	785	888	1 067	282	36 %		351	495	615	264	75 %
Melhus	1 858	2 093	2 569	711	38 %		705	1 137	1 484	779	110 %
Skaun	780	993	1 318	538	69 %		287	475	700	413	144 %
Malvik	1 311	1 665	2 170	859	66 %		461	809	1 176	715	155 %
Selbu	555	644	727	172	31 %		275	378	489	214	78 %
Tydal	112	160	153	41	37 %		75	81	114	39	52 %
Meråker	365	420	474	109	30 %		153	227	298	145	95 %
Stjördal	2 917	3 274	4 112	1 195	41 %		1 023	1 759	2 334	1 311	128 %
Frosta	359	440	505	146	41 %		170	238	311	141	83 %
Levanger	2 442	2 813	3 115	673	28 %		912	1 462	2 016	1 104	121 %
Verdal	2 053	2 143	2 402	349	17 %		644	1 250	1 631	987	153 %
Snåase - Snåsa	315	335	347	32	10 %		143	210	254	111	78 %
Lierne	225	238	230	5	2 %		94	138	180	86	91 %
Raarvihke - Røyrvik	86	90	86	-	0 %		32	49	60	28	88 %
Namsskogan	137	143	168	31	23 %		78	97	109	31	40 %
Grong	322	397	389	67	21 %		183	208	294	111	61 %
Høylandet	199	187	163	- 36	-18 %		88	125	148	60	68 %
Overhalla	444	544	558	114	26 %		192	291	408	216	113 %
Flatanger	178	235	245	67	38 %		61	104	164	103	169 %
Leka	106	114	107	1	1 %		47	68	77	30	64 %
Inderøy	966	1 097	1 151	185	19 %		332	574	806	474	143 %
Indre Fosen	1 464	1 499	1 696	232	16 %		568	944	1 157	589	104 %
Heim	919	963	980	61	7 %		354	569	700	346	98 %
Hitra	686	741	907	221	32 %		255	439	546	291	114 %
Ørland	1 342	1 520	1 726	384	29 %		562	823	1 053	491	87 %
Åfjord	648	688	796	148	23 %		294	410	505	211	72 %
Orkland	2 436	2 845	3 067	631	26 %		998	1 439	1 985	987	99 %
Nærøysund	1 150	1 308	1 521	371	32 %		492	681	886	394	80 %
Rindal	310	286	315	5	2 %		141	192	220	79	56 %
Trøndelag	53 498	61 108	70 290	16 792	31 %		20 357	32 324	43 446	23 089	113 %

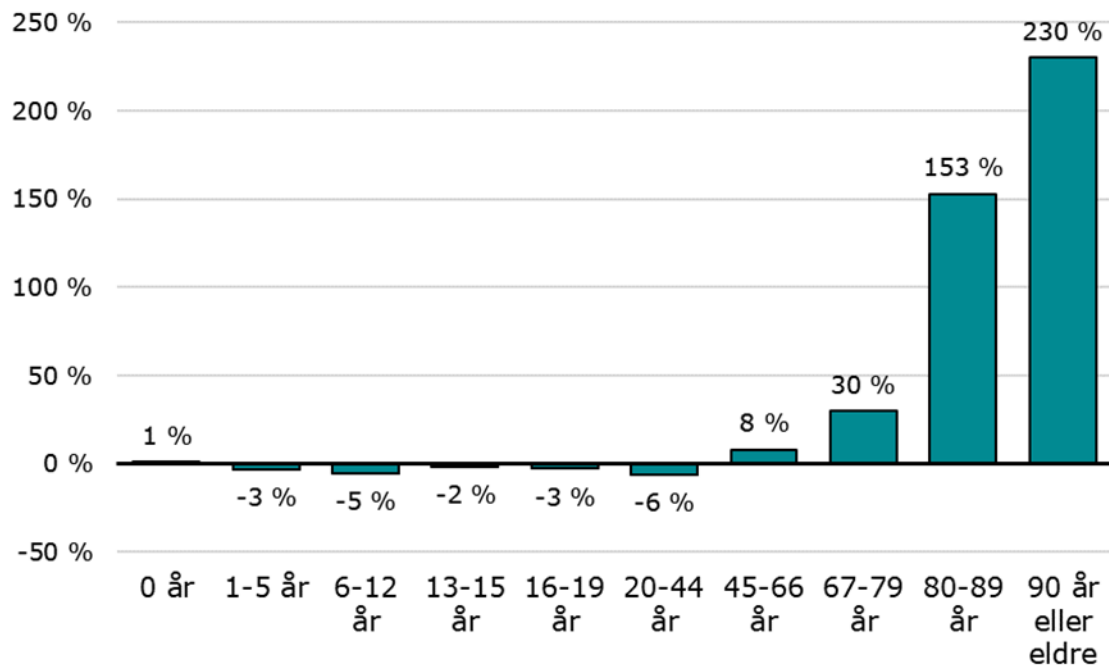

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjälte

Litt demografi

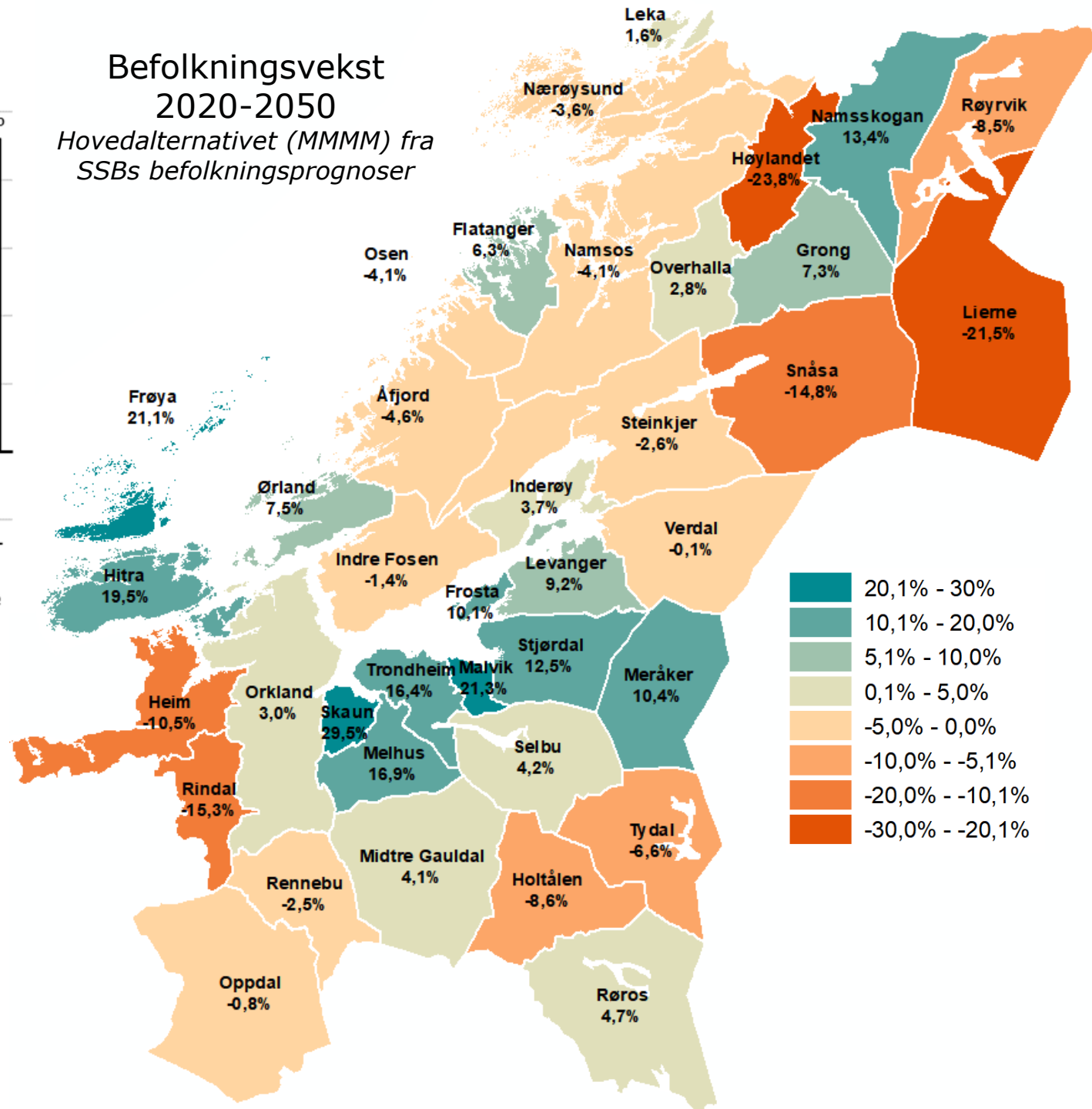
Hovedalternativet (MMMM) Trøndelag Endring 2020-2050 fordelt på aldersgrupper

Befolkningen i Trøndelag fordelt på alder 2020-2050.

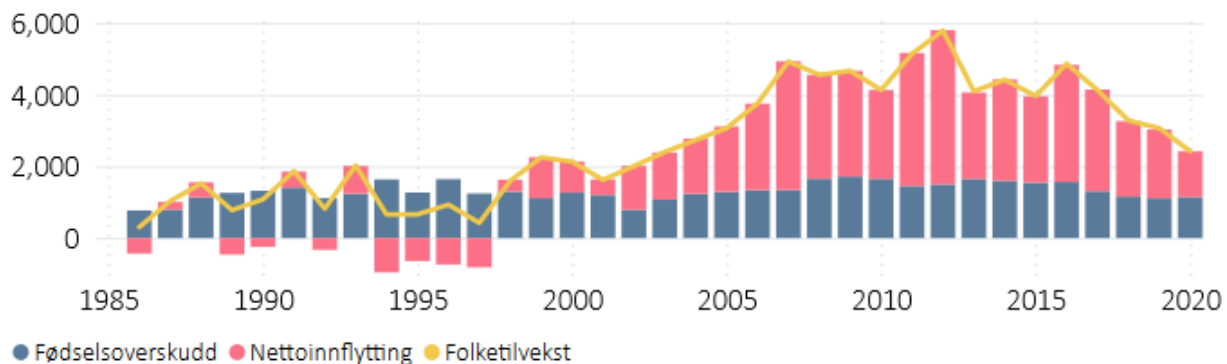
	Faktiske tall		Hovedalternativet (MMMM)	
	2020	2050	Endring 2020-2050	
0 år	4 743	4 798	55	1 %
1-5 år	25 634	24 872	- 762	-3 %
6-12 år	38 886	36 811	- 2 075	-5 %
13-15 år	16 420	16 152	- 268	-2 %
16-19 år	22 409	21 834	- 575	-3 %
20-44 år	158 666	149 409	- 9 257	-6 %
45-66 år	128 089	138 611	10 522	8 %
67-79 år	53 498	69 551	16 053	30 %
80-89 år	16 430	41 562	25 132	153 %
90 år eller eldre	3 927	12 972	9 045	230 %
Total	468 702	516 572	47 870	10 %

Befolkningsvekst 2020-2050 Hovedalternativet (MMMM) fra SSBs befolkningsprognoser

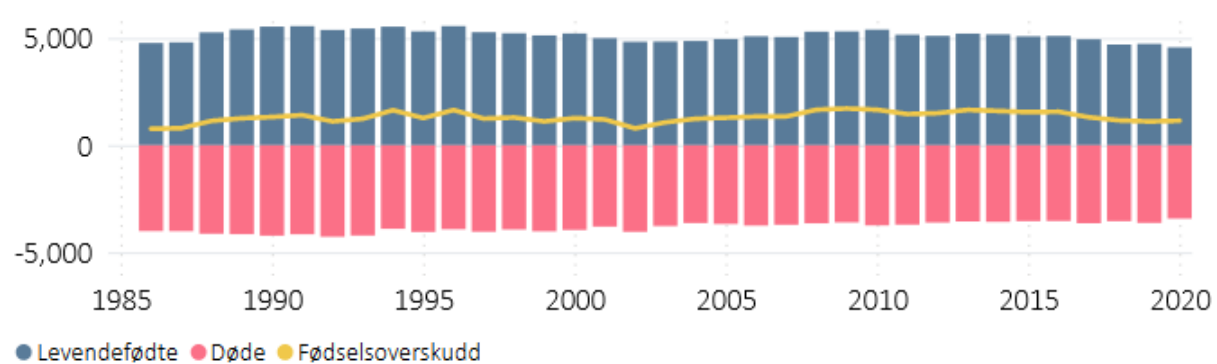

God befolkningsvekst i Trøndelag – drevet av innflytting

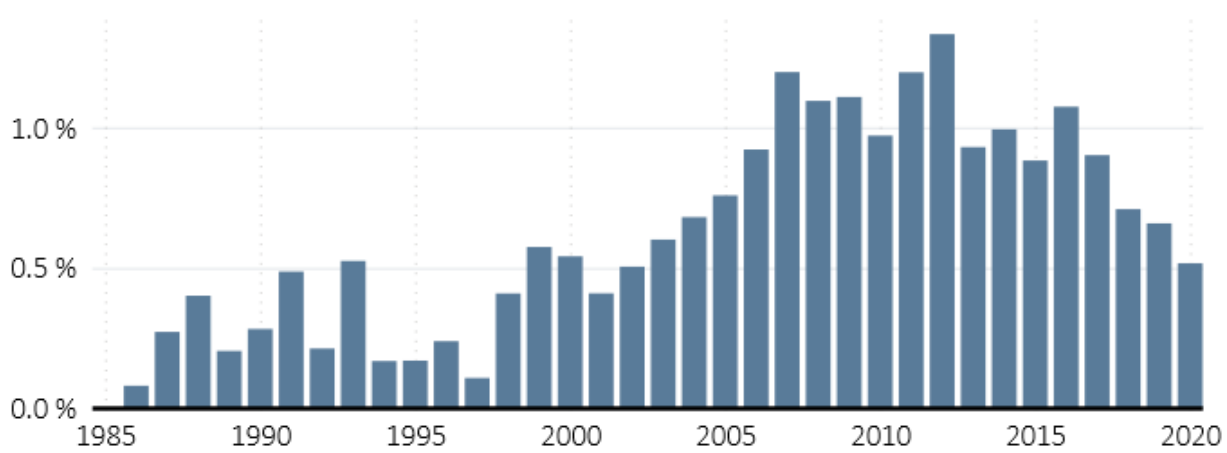
Befolkningsvekst, fødselsoverskudd og nettoinnflytting i Trøndelag i perioden 1986-2020

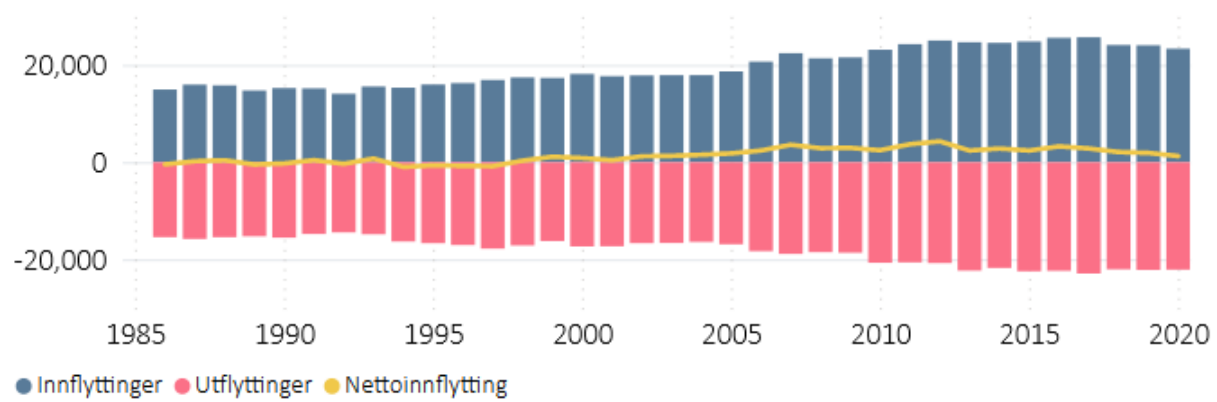
Fødte, døde og fødselsoverskudd per år i Trøndelag i perioden 1986-2020

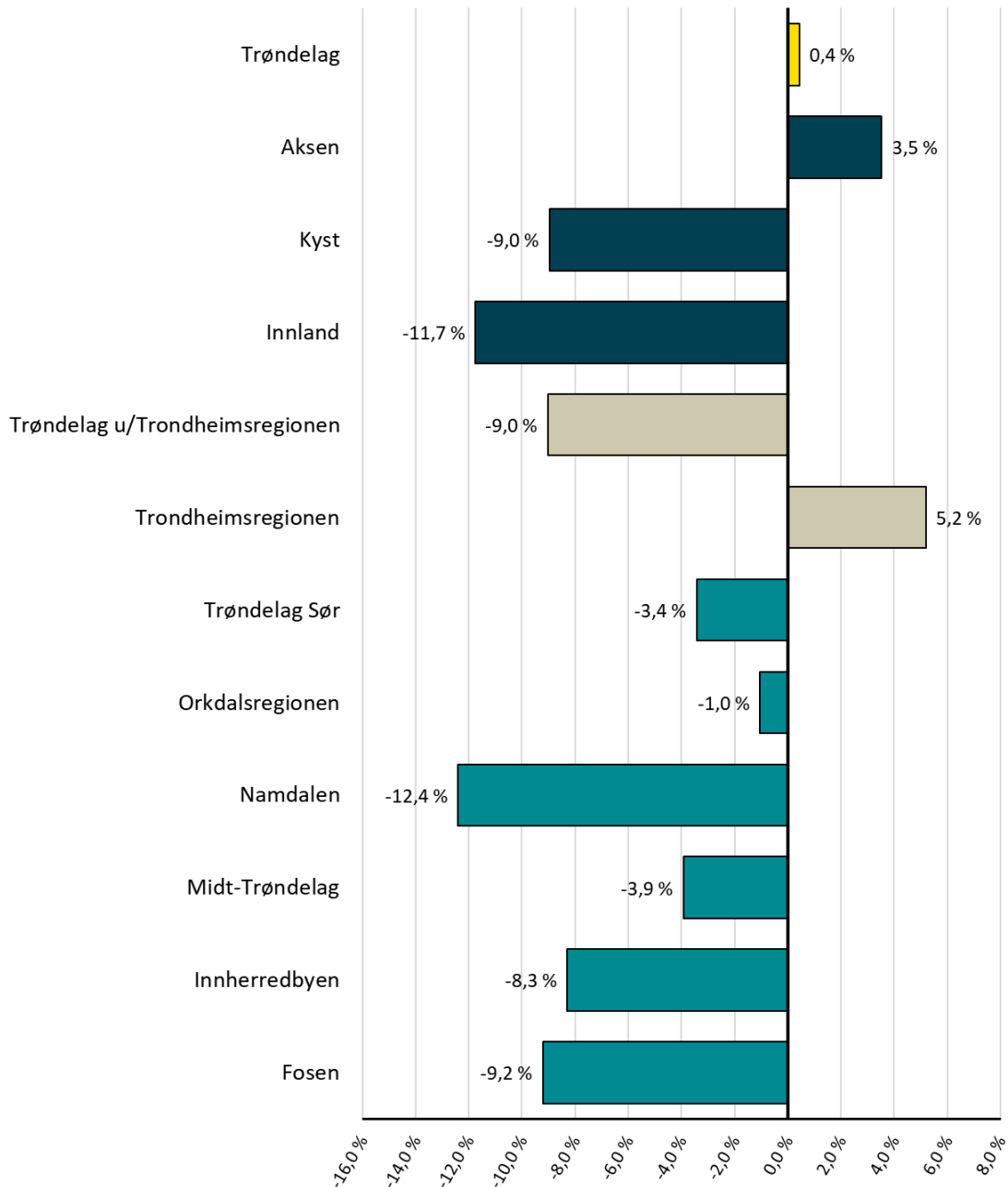
Årlig befolkningsvekst i prosent i Trøndelag i perioden 1986-2020

Innflyttinger, utflyttinger og nettoinnflytting per år i Trøndelag i perioden 1986-2020

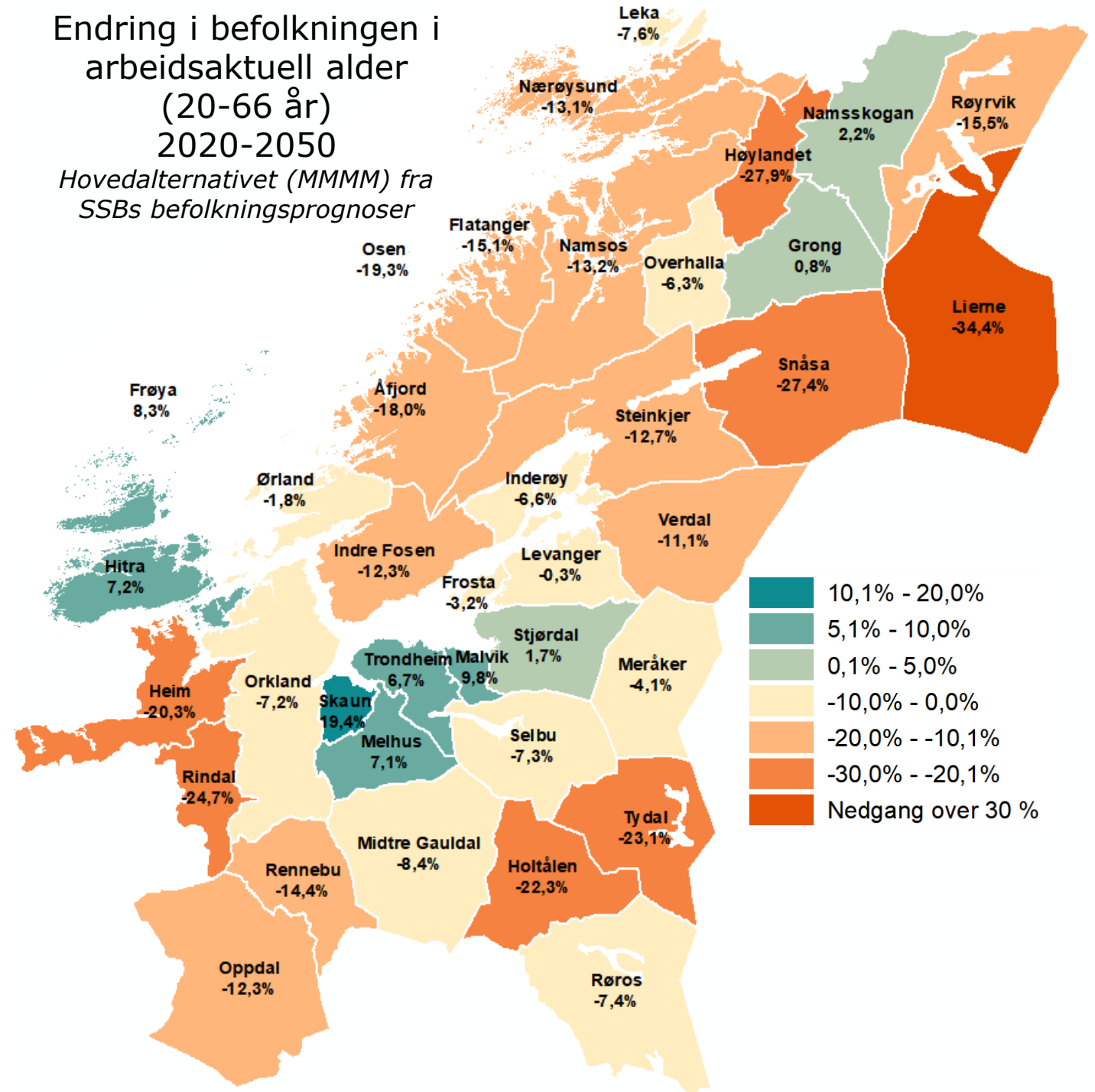

Endring i befolkningen i arbeidsaktuell alder
2020-2050. Hovedalternativet (MMMM)

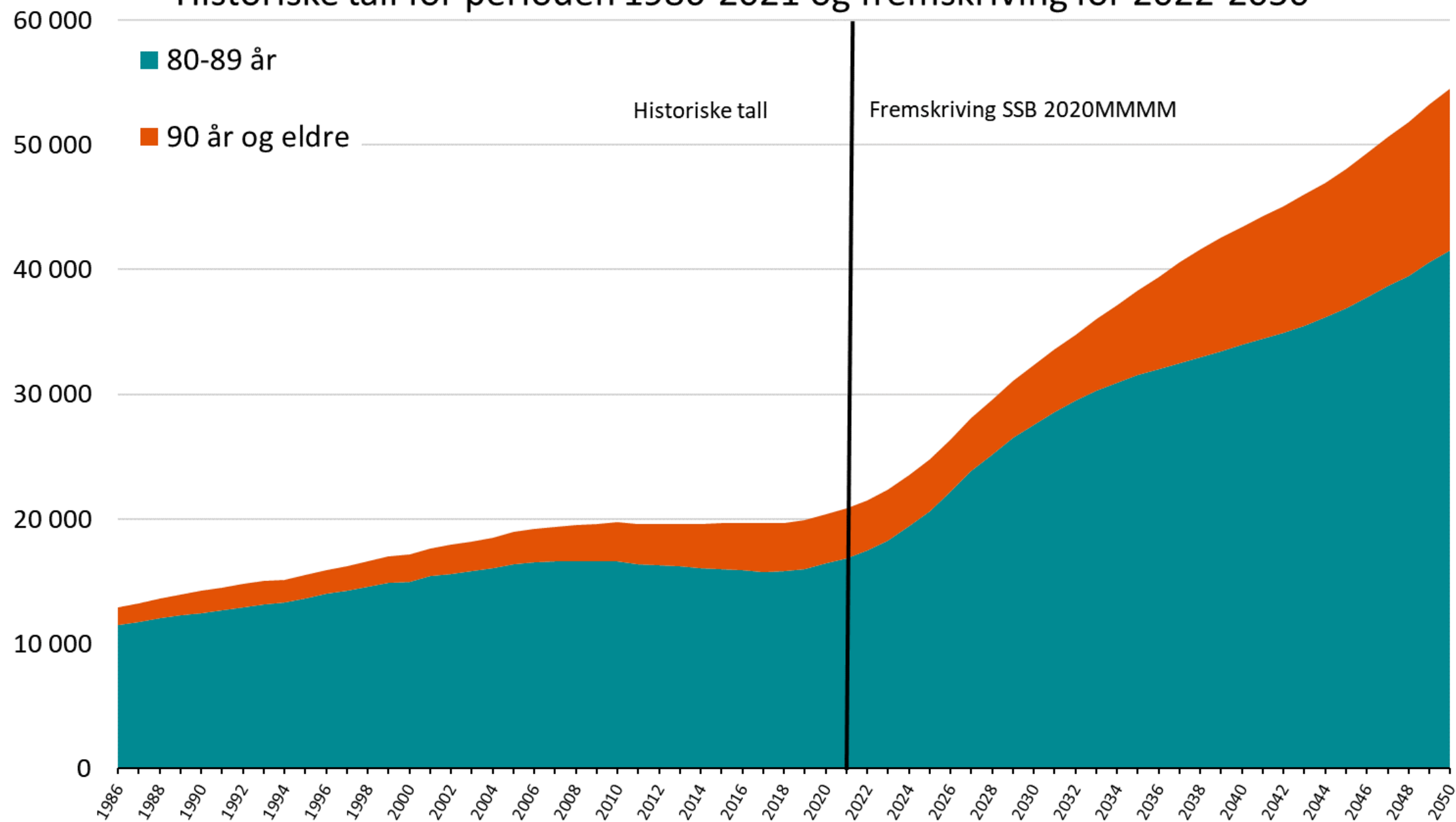
Endring i befolkningen i
arbeidsaktuell alder
(20-66 år)
2020-2050

Hovedalternativet (MMMM) fra
SSBs befolkningsprognoser

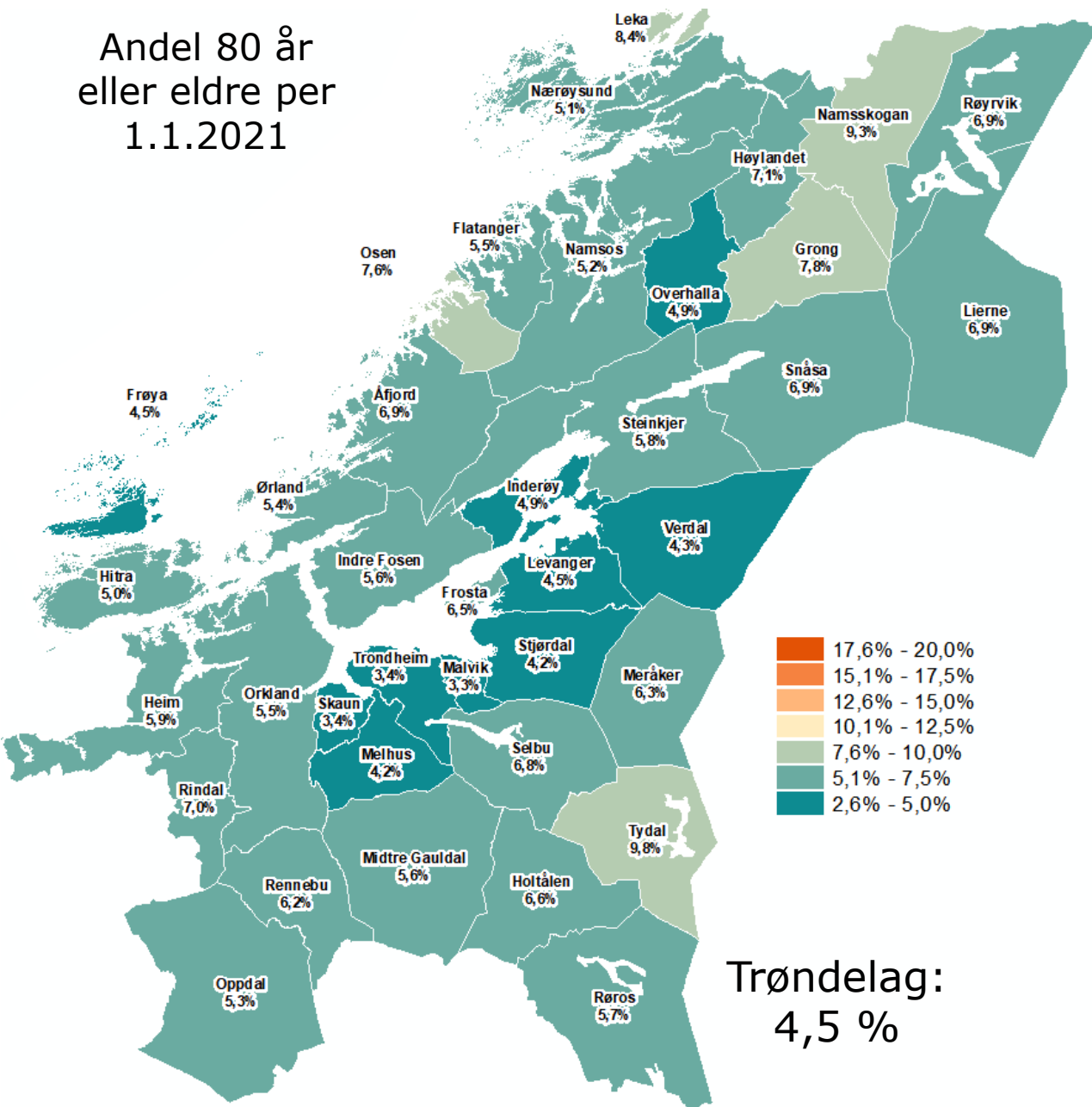

Trøndelags befolkning over 80 år

Historiske tall for perioden 1986-2021 og fremskriving for 2022-2050

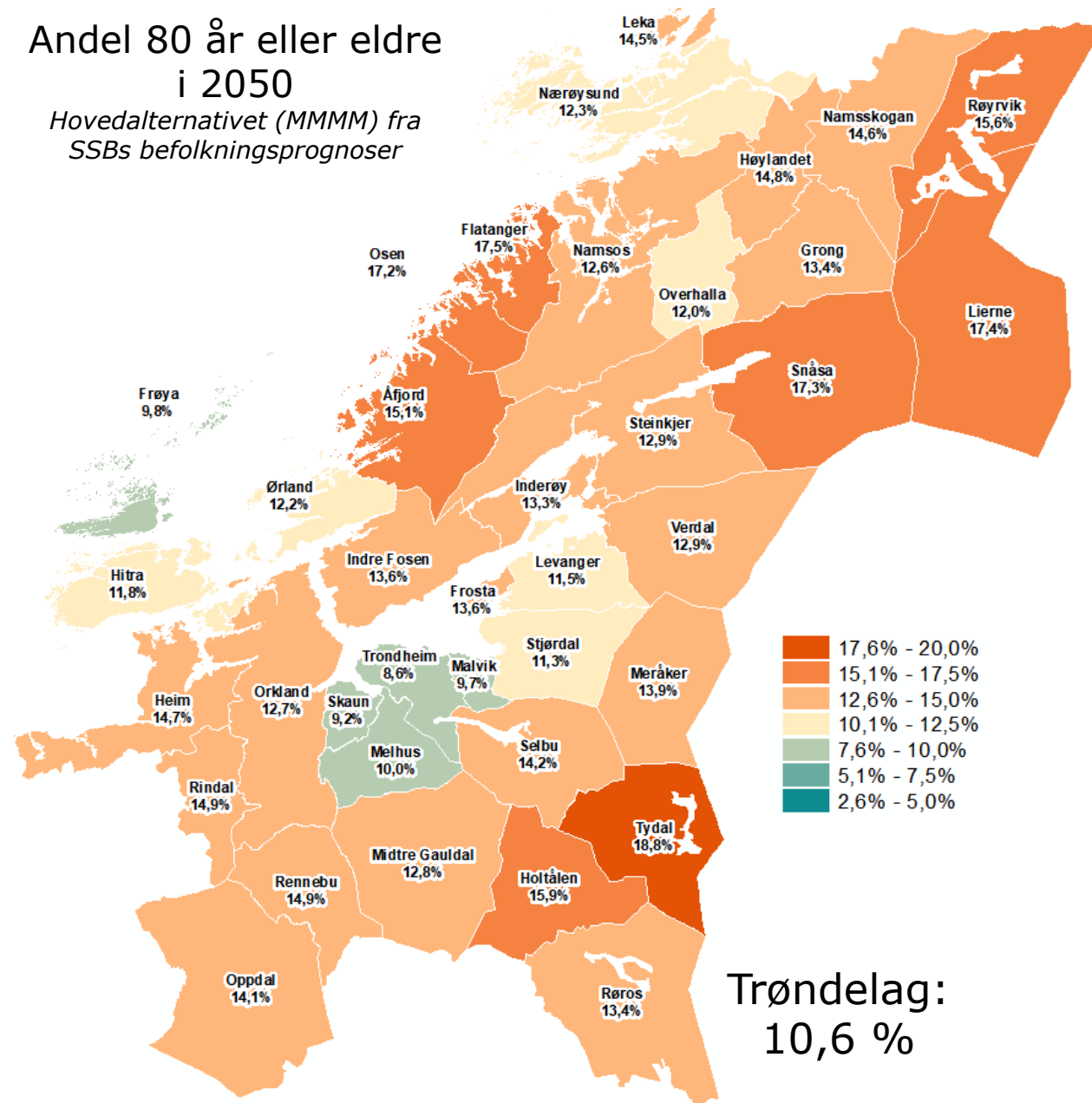

Andel 80 år eller eldre per 1.1.2021

Andel 80 år eller eldre i 2050

Hovedalternativet (MMMM) fra SSBs befolkningsprognoser

Antall 67-79 år					Økning	Økning %	Antall 80 år og eldre			Økning	Økning %
	2020	2030	2040	2020-2040			2020	2030	2040	2020-2040	
Trondheim	19 357	22 799	26 888	7 531	39 %		6 918	11 414	15 939	9 021	130 %
Steinkjer	3 297	3 614	3 843	546	17 %		1 401	2 059	2 611	1 210	86 %
Namsos	2 010	2 210	2 396	386	19 %		791	1 161	1 529	738	93 %
Frøya	521	691	839	318	61 %		230	309	445	215	93 %
Osen	177	193	175	- 2	-1 %		72	118	148	76	106 %
Oppdal	998	1 102	1 233	235	24 %		371	615	812	441	119 %
Rennebu	418	416	464	46	11 %		155	257	313	158	102 %
Røros	912	988	1 029	117	13 %		319	510	682	363	114 %
Holtålen	338	332	359	21	6 %		130	209	247	117	90 %
Midtre Gauldalen	785	888	1 067	282	36 %		351	495	615	264	75 %
Melhus	1 858	2 093	2 569	711	38 %		705	1 137	1 484	779	110 %
Skaun	780	993	1 318	538	69 %		287	475	700	413	144 %
Malvik	1 311	1 665	2 170	859	66 %		461	809	1 176	715	155 %
Selbu	555	644	727	172	31 %		275	378	489	214	78 %
Tydal	112	160	153	41	37 %		75	81	114	39	52 %
Meråker	365	420	474	109	30 %		153	227	298	145	95 %
Stjørdal	2 917	3 274	4 112	1 195	41 %		1 023	1 759	2 334	1 311	128 %
Frosta	359	440	505	146	41 %		170	238	311	141	83 %
Levanger	2 442	2 813	3 115	673	28 %		912	1 462	2 016	1 104	121 %

Kilde: SSB tabell 12882

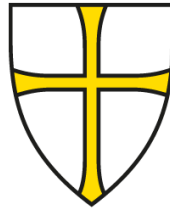

	Antall 67-79 år			Økning	Økning %	Antall 80 år og eldre			Økning	Økning %
	2020	2030	2040	2020-2040		2020	2030	2040	2020-2040	
Verdal	2 053	2 143	2 402	349	17 %	644	1 250	1 631	987	153 %
Snåase - Snåsa	315	335	347	32	10 %	143	210	254	111	78 %
Lierne	225	238	230	5	2 %	94	138	180	86	91 %
Raarvihke - Røyrvik	86	90	86	-	0 %	32	49	60	28	88 %
Namsskogan	137	143	168	31	23 %	78	97	109	31	40 %
Grong	322	397	389	67	21 %	183	208	294	111	61 %
Høylandet	199	187	163	-36	-18 %	88	125	148	60	68 %
Overhalla	444	544	558	114	26 %	192	291	408	216	113 %
Flatanger	178	235	245	67	38 %	61	104	164	103	169 %
Leka	106	114	107	1	1 %	47	68	77	30	64 %
Inderøy	966	1 097	1 151	185	19 %	332	574	806	474	143 %
Indre Fosen	1 464	1 499	1 696	232	16 %	568	944	1 157	589	104 %
Heim	919	963	980	61	7 %	354	569	700	346	98 %
Hitra	686	741	907	221	32 %	255	439	546	291	114 %
Ørland	1 342	1 520	1 726	384	29 %	562	823	1 053	491	87 %
Åfjord	648	688	796	148	23 %	294	410	505	211	72 %
Orkland	2 436	2 845	3 067	631	26 %	998	1 439	1 985	987	99 %
Nærøysund	1 150	1 308	1 521	371	32 %	492	681	886	394	80 %
Rindal	310	286	315	5	2 %	141	192	220	79	56 %

Kilde: SSB tabell 12882

	Antall 67-79 år			Økning		Økning %		Antall 80 år og eldre			Økning		Økning %	
	2020	2030	2040	2020-2040				2020	2030	2040	2020-2040			
Trondheim	19 357	22 799	26 888	7 531	39 %			6 918	11 414	15 939	9 021	130 %		
Steinkjer	3 297	3 614	3 843	546	17 %			1 401	2 059	2 611	1 210	86 %		
Namsos	2 010	2 210	2 396	386	19 %			791	1 161	1 529	738	93 %		
Frøya	521	691	839	318	61 %			230	309	445	215	93 %		
Osen	177	193	175	- 2	-1 %			72	118	148	76	106 %		
Oppdal	998	1 102	1 233	235	24 %			371	615	812	441	119 %		
Rennebu	418	416	464	46	11 %			155	257	313	158	102 %		
Røros	912	988	1 029	117	13 %			319	510	682	363	114 %		
Holtålen	338	332	359	21	6 %			130	209	247	117	90 %		
Midtre Gauldal	785	888	1 067	282	36 %			351	495	615	264	75 %		
Melhus	1 858	2 093	2 569	711	38 %			705	1 137	1 484	779	110 %		
Skaun	780	993	1 318	538	69 %			287	475	700	413	144 %		
Malvik	1 311	1 665	2 170	859	66 %			461	809	1 176	715	155 %		
Selbu	555	644	727	172	31 %			275	378	489	214	78 %		
Tydal	112	160	153	41	37 %			75	81	114	39	52 %		
Meråker	365	420	474	109	30 %			153	227	298	145	95 %		
Stjørdal	2 917	3 274	4 112	1 195	41 %			1 023	1 759	2 334	1 311	128 %		
Frosta	359	440	505	146	41 %			170	238	311	141	83 %		
Levanger	2 442	2 813	3 115	673	28 %			912	1 462	2 016	1 104	121 %		
Verdal	2 053	2 143	2 402	349	17 %			644	1 250	1 631	987	153 %		
Snåase - Snåsa	315	335	347	32	10 %			143	210	254	111	78 %		
Lierne	225	238	230	5	2 %			94	138	180	86	91 %		
Raarvihke - Røyrvik	86	90	86	-	0 %			32	49	60	28	88 %		
Namsskogan	137	143	168	31	23 %			78	97	109	31	40 %		
Grong	322	397	389	67	21 %			183	208	294	111	61 %		
Høylandet	199	187	163	- 36	-18 %			88	125	148	60	68 %		
Overhalla	444	544	558	114	26 %			192	291	408	216	113 %		
Flatanger	178	235	245	67	38 %			61	104	164	103	169 %		
Leka	106	114	107	1	1 %			47	68	77	30	64 %		
Inderøy	966	1 097	1 151	185	19 %			332	574	806	474	143 %		
Indre Fosen	1 464	1 499	1 696	232	16 %			568	944	1 157	589	104 %		
Heim	919	963	980	61	7 %			354	569	700	346	98 %		
Hitra	686	741	907	221	32 %			255	439	546	291	114 %		
Ørland	1 342	1 520	1 726	384	29 %			562	823	1 053	491	87 %		
Åfjord	648	688	796	148	23 %			294	410	505	211	72 %		
Orkland	2 436	2 845	3 067	631	26 %			998	1 439	1 985	987	99 %		
Nærøysund	1 150	1 308	1 521	371	32 %			492	681	886	394	80 %		
Rindal	310	286	315	5	2 %			141	192	220	79	56 %		
Trøndelag	53 498	61 108	70 290	16 792	31 %			20 357	32 324	43 446	23 089	113 %		

Trøndelag fylkeskommune

Trööndelagen fylhkentjielte

trondelagfylke.no | fb.com/trondelagfylke

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Marit Wisløff Norborg
Arkivsaksnr.: 22/1892

Arkiv: F02 &75

Saken skal behandles i følgende utvalg:

Frøya eldre- og brukerråd

SITUASJON FOR ELDRE PÅRØRENDE

Vedtak:

Forslag til vedtak:

Frøya eldre- og brukerråd tar saken til orientering.

Vedlegg:

1. Saksprotokoll Frøya eldre- og brukerråd 14.09.22.
2. Saksframlegg frøya eldre- og brukerråd 14.09.22

Saksopplysninger:

Frøya eldre- og brukerråd fikk i politisk møte 14.09.22 framlagt et saksframlegg angående situasjon for eldre pårørende. Utvalget vedtok følgende i saken:

Vedtak:

Frøya eldre- og brukerråd gir følgende innspill til kommunedirektøren:

1. Frøya eldre- og brukerråd viser til eldreombudets bekymring for eldre pårørende slik det fremkommer i bladet Pensjonisten nr. 5/2022, og ber kommunedirektøren om at FEB blir orientert, både om situasjonen i Frøya kommune, og om evt tiltak som i denne sammenheng planlegges.

Enstemmig.

Kommunedirektøren har fremlagt vedtaket til virksomhetsleder for PLO som har gitt følgende skriftlig tilbakemelding:

- God tilgang på dagtilbud for avlastning av pårørende:

PLO har dagsenter for hjemmeboende demente 5 dager i uka. Dette benyttes som avlastning. Pr. nå har vi ingen på venteliste, og vi etterstreber å ta inn, samt øke antall dager til den enkelte ved behov. Virksomhetsleder tilbyr også avlastning med dagopphold i institusjon ved behov.

- Tilbud om rullerende avlastningstilbud:

Pr. i dag har vi avsatt rom både på helsehuset og bofelleskapet for demente til formålet. Vi tilbyr både fast rullerende avlastning og ved behov.

- Godt tilbud av velferdsteknologi for å gi trygghet og frihet i hverdagen:

Vi har ulike velferdsteknologiske løsninger ut i fra brukerens behov, men det forutsetter at det samtykkes. Pr. nå har vi trygghetsalarmer, elektronisk medisinsk dispenser og digitalt tilsyn med ulike sensorer som kan være med på å avlaste pårørende og trygge brukeren.

- Eldre og pårørende må kunne ha god oversikt over hvilken hjelp de kan vente å få “rundt neste sving”

Forvaltningskontor for helse og omsorg har oversikt over hvilke tjenester vi har og hvilke vilkår som ligger til grunn. Ved meldt behov drar forvaltningskontoret ut på kartlegging og informerer om de ulike tjenestetypene. Virksomhetsleder planlegger nå oppstart med kartleggingssamtaler ved 70 år i «leve hele livet» satsningen.

Virksomheten har stort fokus på pårørendesamarbeid og finne gode løsninger for å ivareta brukeren. Virksomheten har også fokus på hva vi kan gjøre for å minske pårørendebelastningen, blant annet med gode dialoger med pårørende som opplever det vanskelig å «slippe» noe av ansvaret over på tjenestene.

Vurdering:

Kommunedirektøren anbefaler at forslag til innstilling vedtas og anser at bestilling fra Frøya eldre- og brukerråd er besvart.

Saksprotokoll

Utvalg:	Frøya eldre- og brukerråd
Møtedato:	14.09.2022
Sak:	30/22

Arkivsak: 22/1667

SAKS PROTOKOLL - SITUASJON FOR ELDRE PÅRØRENDE

Vedtak:

Frøya eldre- og brukerråd gir følgende innspill til kommunedirektøren:

1. Frøya eldre- og brukerråd viser til eldreombudets bekymring for eldre pårørende slik det framkommer i bladet Pensjonisten nr. 5/2022, og ber kommunedirektøren om at FEB blir orientert, både om situasjonen i Frøya kommune, og om evt tiltak som i denne sammenheng planlegges.

Enstemmig.

Behandling:

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Siv-Tove Skarshaug
Arkivsaksnr.: 22/1900

Arkiv: 033

Saken skal behandles i følgende utvalg:

Frøya eldre- og brukerråd

REFERATSAKER

Forslag til vedtak:

Referatene tas til orientering.

Vedlegg:

Fagdag for kommunale råd om CRPD

FEB-bestillingsoversikt 14.09.22

Møteprotokoll Eldrerådet 2019-2023 6. september 2022

Møteprotokoll Eldrerådets møte 26. september 2022

Tall fra egnevaluering resertifisering livsgledehem

Åpent brev til medlemmer av eldrerådet

Fagdag for kommunale råd om CRPD

Dato: 1. november

Sted: Scandic Hell

Tid: 09:30 - 15:30

FN-konvensjonen for mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) pålegger myndighetene å ivareta menneskelige rettigheter og grunnleggende friheter for alle i samfunnet.

Likestillingssenteret KUN og Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon Trøndelag (FFO) har med støtte fra Barne,- ungdoms og familiedirektoratet, utviklet en veileder om CRPD for kommuner og kommunale råd. Denne veilederen gir tips og praktiske råd om hvordan kommuner og kommunale råd kan jobbe for å ta i bruk CRPD i sitt arbeid.

I samarbeid med Statsforvalteren i Trøndelag inviterer nå Likestillingssenteret KUN og FFO Trøndelag alle kommunale råd for nedsatt funksjonsevne i Trøndelag til å delta på fagdag og workshop om CRPD på Scandic Hell den 1. november.

Her vil dere få faglig påfyll om konvensjonen og hvordan dere kan bruke den aktivt i eget rådsarbeid. Likestillingssenteret KUN og FFO Trøndelag skal utarbeide et nasjonalt nettkurs for kommunale råd om CRPD. Nettkurset skal være et verktøy som de kommunale rådene kan ta i bruk når CRPD skal integreres i eget rådsarbeid. Vi vil derfor sette av tid på fagdagen til å få viktige innspill fra dere på innhold til nettkurset.

PROGRAM

09:30 - Registrering og kaffe

10:00 - Velkommen v/ Likestillingssenteret KUN og FFO Trøndelag

10:15 - Innføring i CRPD v/Live Kroknes Berg, faglig leder FFOs Rettighetssentret

11:15 - Kaffepause

11:30 - Trøndelag som pilot for implementering av CRPD v/Tone Flaten, Statsforvalteren i Trøndelag

11:50 - Namsos sine erfaringer fra deltakelse i Piloten v/ Per Erik Arnø, spesialrådgiver miljøretta helsevern

12:20 - CRPD for kommunale råd. v/Linn Bylund, seniorrådgiver Likestillingssenteret KUN

13:00 - Lunsj

14:00 - Workshop

15:15 - Oppsummering Workshop

15:30 - Slutt

Deltakelse er gratis og frist for påmelding er 15. oktober.

Påmelding her: tockify.com/kunkalender/detail/82/1667291400000

Trykk her å melde deg på

likestillingssenteret
KUN

Trøndelag
Funksjonshemmedes
Fellesorganisasjon

FEB-bestillingsoversikten 14.09.22

Dato	Saksoversikt (eldste øverst) 14.09.22	Status
FEB 09.11.20	CRPD-orientering <u>FEB-vedtak:</u> <i>Eldre-og brukerrådet ber kommunedirektøren gi en orientering om CPRD-implementeringen på rådets første møte i 2021.</i> <u>Bakgrunn:</u> CRPD (Convention on the Rights of Persons with Disabilities). FN-konvensjonens hovedformål er å sikre at mennesker med nedsatt funksjonsevne har likeverdig rett til anerkjente menneskerettigheter og grunnleggende friheter. Kommunale tilbud til denne gruppen reguleres i utgangspunktet altså ikke av helselovgivningen.	HOOK 07.04.22: Utvalget orientert om at CRPD er under utredning.
FEB 21.04.21	Frikort ved varig uførhet <u>FEB-vedtak:</u> <i>Eldre-og brukerrådet er kjent med at enkelte kommuner gir frikort for helsetjenester ved varig uførhet eller lav inntekt, og ber kommunedirektøren vurdere om en slik ordning kan være aktuell for Frøya kommune, både med tanke på hensiktsmessighet og kostnader.</i>	HOOK 07.04.22: Utvalget orientert om at saken er oversendt komm.dir for vurdering ifm høstens budsjett-behandling
FEB 12.05.21	Renovasjon for personer med hjemmebasert omsorg <u>FEB-vedtak:</u> <i>Frøya eldre- og brukerråd viser til brev av 29.04.21 fra Orkland kommunes eldreråd ang. renovasjon for personer med hjemmebasert omsorg, og ber kommunedirektøren vurdere om en slik ordning kan være aktuell for Frøya, både med tanke på hensiktsmessighet og kostnader</i>	HOOK 07.04.22: Utvalget orientert om at saken er oversendt komm.dir for vurdering ifm høstens budsjett-behandling

FEB 09.02.22	Universell utforming av kommunehuset <u>FEB-vedtak:</u> 1. FEB tar vedlagte plan for utbedring og vedlikehold av herredshuset til orientering. 2. Rådet forutsetter at kommunedirektøren håndterer saken videre, også med tanke på evt. andre utbedringer som måtte være relevant i forhold til lovverket og sentrale føringer for øvrig. 3. Rådet forutsettes å bli holdt orientert om framdrift, og i nødvendig grad trukket inn i prosessen. 4. saksdokumentet med vedtak oversendes handikaplaget på Frøya til orientering. Bakgrunn: Bestilling fra brukerrådet 30.11.12, Rapport 13.11.13, Vedlikeholdsbehov beskrevet og kostnadsberegnet 24.04.14. Handikaplaget etterlyser status 05.10.20. Leder fulgt opp 05.02.21 (FEB orientert)	Ann-Margritt Glørstad 18.05.22: <i>Vi skal i år se på helhetlig oppgradering om evt ombygginger på rådhuset ifb med behov for flere kontorplasser og ved ombygginger vil vi automatisk bli berørt av å oppfylle vilkårene i Tek 17, herunder universell utforming.</i>
FEB 14.09.22	Situasjonen for eldre pårørende FEB-vedtak: <i>Frøya eldre- og brukerråd viser til eldreombudets bekymring for eldre pårørende slik det fremkommer i bladet Pensjonisten nr 5/2022, og ber kommunedirektøren om at FEB blir orientert om situasjonen i Frøya kommune, og om evt. tiltak som i denne sammenheng planlegges</i>	

Eldrerådet 2019-2023

Møteprotokoll

Dato: 06.09.2022 kl. 17.00
Sted: Grand Hotell, Steinkjer
Møteleder: Hildur Fallmyr

Til stede: Egil Haugbjørg
Laila Roel
Ann-Inger Leirtrø
Kirsti Hamre Nilsen
Berit Kapelrud
Sveinung Gundersen
Rolf Inge Furuhaug

Forfall: Aage Borrmann

For øvrig møtte: Vegard Austmo

Protokollfører: Vegard Austmo

SAKSLISTE

Side

30/22	Godkjenning av sakliste og møteinnkallelse	3
31/22	Godkjenning av møteprotokoll, eldrerådets møte 17. august 2022	3
32/22	Leders orientering	4
33/22	Møteplan 2023	5
34/22	Landskonferansen 2022 - oppsummering	5

Sak fremma i møtet

35/22 Eventuelt

Referatsaker

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjälte

21/22	Ref. m/vedlegg Eldrerådet Verdal, møte 04.04.22	7
22/22	protokoll fra møte 20.06.22 i Rådet for eldre og personer med funksjonsnedsettelse	7
23/22	Til fylkeseldrerådet i Trøndelag: om Livsglede for Eldre / Livsgledehem	7
24/22	Møteprotokoll Nærøysund eldreråd 23.08.2022	7

Saker til behandling

30/22 Godkjenning av sakliste og møteinnkallelse

Eldrerådet 2019-2023 sitt vedtak

Sakliste og møteinnkallelse godkjennes.

Behandling

Ønske om å sette på eventuelt på saklista.

Votering

Fylkesdirektørens innstilling	Enstemmig vedtatt
-------------------------------	-------------------

Fylkesdirektørens innstilling:

Sakliste og møteinnkallelse godkjennes.

[Lagre vedtak]

31/22 Godkjenning av møteprotokoll, eldrerådets møte 17. august 2022

Eldrerådet 2019-2023 sitt vedtak

Eldrerådet godkjenner vedlagte møteprotokoll.

Behandling

Votering

Fylkesdirektørens innstilling	Enstemmig vedtatt
-------------------------------	-------------------

Fylkesdirektörens innstilling:

Eldrerådet godkjenner vedlagte møteprotokoll.

[Lagre vedtak]

32/22 Leders orientering

Eldrerådet 2019-2023 sitt vedtak

Eldrerådet tar leders orientering til orientering.

Behandling

Møte med Statsforvalteren om webinar 4. oktober
Gjennomgang av turen i Indre Namdal, gjennomgående fornøyd med turen.
Ønske om tur til Finnmark i løpet av 2023 (juni).

Votering

Fylkesdirektörens innstilling	Enstemmig vedtatt
-------------------------------	-------------------

Fylkesdirektörens innstilling:

Eldrerådet tar leders orientering til orientering.

[Lagre vedtak]

33/22 Møteplan 2023

Eldrerådet 2019-2023 sitt vedtak

1. Eldrerådet Trøndelag vedtar møteplan for 2023 som foreslått i saken.
2. Møteplan og øvrige aktiviteter i 2023 legges til grunn ved utarbeidelse av budsjett-forslag 2022 for Eldrerådet Trøndelag

Behandling

Votering

Fylkesdirektørens innstilling	Enstemmig vedtatt
-------------------------------	-------------------

Fylkesdirektørens innstilling:

1. Eldrerådet Trøndelag vedtar møteplan for 2023 som foreslått i saken.
2. Møteplan og øvrige aktiviteter i 2023 legges til grunn ved utarbeidelse av budsjett-forslag 2023 for Eldrerådet Trøndelag

[Lagre vedtak]

34/22 Landskonferansen 2022 - oppsummering

Eldrerådet 2019-2023 sitt vedtak

Saken tas til orientering.

Behandling

Gjennomgående godt fornøyd.

Votering

Fylkesdirektørens innstilling	Enstemmig vedtatt
-------------------------------	-------------------

Forslag til vedtak:

Saken tas til orientering.

[Lagre vedtak]

35 / 22 Eventuelt

Eldrerådet 2019-2023 sitt vedtak

Intet vedtak fatta i saken

Behandling

Fölgende saker ble dröfta i mötet:

Gjennomgang av eldrerådskonferansen som avholdes denne uka

Önske om å öke budsjettet til eldrerådet 2023, leder bör ha minst 20 % frikjöp, og eldrerådet trenger et större reisebudsjett.

Forord til eldrepolitisk program

Neste möte: Hornemannsgården fra klokka 10.30

Votering

Fylkesdirektörens innstilling	Enstemmig vedtatt
-------------------------------	-------------------

Fylkesdirektörens innstilling:

Saken legges frem uten innstilling til vedtak.

Referatsaker

Saknr	Arkivsak	Tittel
21/22	202001103-56	Ref. m/vedlegg Eldrerådet Verdal, møte 04.04.22
22/22	202001103-58	protokoll fra møte 20.06.22 i Rådet for eldre og personer med funksjonsnedsettelse
23/22	202001240-25	Til fylkeseldrerådet i Trøndelag: om Livsglede for Eldre / Livsgledehem
24/22	202001103-59	Møteprotokoll Nærøysund eldreråd 23.08.2022

Eldrerådet 2019-2023

Møteprotokoll

Dato: 26.09.2022 kl. 10.00
Sted: Teams
Møteleder: Hildur Fallmyr

Til stede: Hildur Fallmyr
Egil Haugbjørg
Laila Roel
Ann-Inger Leirtrø
Kirsti Hamre Nilsen
Berit Kapelrud
Sveinung Gundersen
Rolf Inge Furuhaug
Aage Bormann

Protokollfører: Vegard Austmo

SAKSLISTE

Side

36/22	Godkjenning av sakliste og møteinnkallelse	3
37/22	Godkjenning av møteprotokoll, eldrerådets møte 6. september 2022	3
38/22	Leders orientering	4
39/22	Oppsummering av årskonferansen 2022	4
40/22	Organisasjonspolitikk for TRFK, periode 2023-2027	5
41/22	Høringsinnspill om forbud mot konverteringsterapi	6
42/22	Idrettspolitisk erklæring for Trøndelag	7
43/22	Eventuelt	7

Referatsaker

25/22	Protokoll fra møte i eldrerådet 30.08.22 - Ørland kommune	9
26/22	Eldrerådet Verdal 12- september 2022	9
27/22	Møteprotokoll fra Sametingets eldreråd 28.06.2022 - 29.06.2022	9
28/22	Årsmelding 2021 - Eldres råd	9
29/22	Utsending av uttale frå Fylkeseldrekonferansen i Møre og Romsdal 2022 - Eldreombodet må bestå!	9

Annet

Saker til behandling

36/22 Godkjenning av sakliste og møteinnkallelse

Eldrerådet 2019-2023 sitt vedtak

Sakliste og møteinnkallelse godkjennes.

Behandling

Votering

Fylkesdirektørens innstilling	Enstemmig vedtatt
-------------------------------	-------------------

Fylkesdirektørens innstilling:

Sakliste og møteinnkallelse godkjennes.

[Lagre vedtak]

37/22 Godkjenning av møteprotokoll, eldrerådets møte 6. september 2022

Eldrerådet 2019-2023 sitt vedtak

Møteprotokoll fra eldrerådets møte 6. september godkjennes.

Behandling

Votering

Fylkesdirektørens innstilling	Enstemmig vedtatt
-------------------------------	-------------------

Fylkesdirektörens innstilling:

Möteprotokoll fra eldrerådet's møte 6. september godkjennes.

[Lagre vedtak]

38 / 22 Leders orientering

Eldrerådet 2019-2023 sitt vedtak

Eldrerådet tar leders orientering til orientering.

Behandling

Votering

Fylkesdirektörens innstilling	Enstemmig vedtatt
-------------------------------	-------------------

Fylkesdirektörens innstilling:

Eldrerådet tar leders orientering til orientering.

[Lagre vedtak]

39 / 22 Oppsummering av årskonferansen 2022

Eldrerådet 2019-2023 sitt vedtak

Innspill gitt i møtet følges opp i forbindelse med senere konferanser.

Behandling

Følgende tilbakemelding ble gitt:

Ønsker en tettere dialog med hotellet om bevertninga.

Bør sette av mer tid til pauser og spørsmål.

Veldig godt faglig program

Ønsker deltagelse fra flere kommuner

Votering

Fylkesdirektørens innstilling	Enstemmig vedtatt
-------------------------------	-------------------

Fylkesdirektørens innstilling:

Innspill gitt i møtet følges opp i forbindelse med senere konferanser.

[Lagre vedtak]

40/22 Organisasjonspolitikk for TRFK, periode 2023-2027

Eldrerådet 2019-2023 sin uttalelse

Eldrerådet støtter forslaget til ny organisasjonspolitikk. Eldrerådet presisere behovet for å beholde eldre arbeidstakere, og at digitaliseringsprosessene sikrer de eldres arbeidstakernes mulighet for deltagelse.

Eldrerådet etterlyser en tiltaksdel knytta til ny organisasjonspolitikk.

Behandling

Omforent forslag:

Eldrerådet støtter forslaget til ny organisasjonspolitikk. Eldrerådet presisere behovet for å beholde eldre arbeidstakere, og at digitaliseringsprosessene sikrer de eldres arbeidstakernes mulighet for deltagelse.

Eldrerådet etterlyser en tiltaksdel knytta til ny organisasjonspolitikk.

Følgende innspill ble gitt

Viktig å beholde eldre arbeidstakere, og viktig med konkretisering av tiltakene for å nå målene.

Ønsker å presisere behovet for en tillitsbasert ledelse, og en tydeliggjøring av stopping

av new public managment.
Bekymring for utfordringene med digitalisering.

Votering

Fylkesdirektørens innstilling	Enstemmig vedtatt
-------------------------------	-------------------

Fylkesdirektørens innstilling:

Trøndelag fylkeskommune vedtar fremlagte forslag til organisasjonspolitikk 2023-2027.

[Lagre vedtak]

41/22 Høringsinnspill om forbud mot konverteringsterapi

Eldrerådet 2019-2023 sin uttalelse

Eldrerådet støtter fylkesdirektørens innstilling i saken.

Votering

Fylkesdirektørens innstilling	Enstemmig vedtatt
-------------------------------	-------------------

Fylkesdirektørens innstilling:

Trøndelag fylkeskommune støtter høringsnotatet fra Kultur- og likestillingsdepartementet om å innføre et forbud mot å **markedsføre** og **utføre** konverteringsterapi.

[Lagre vedtak]

42/22 Idrettspolitisk erklæring for Trøndelag

Eldrerådet 2019-2023 sin uttalelse

Eldrerådet støtter fylkesdirektørens innstilling.

Behandling

Votering

Fylkesdirektørens innstilling	Enstemmig vedtatt
-------------------------------	-------------------

Fylkesdirektørens innstilling:

- 1.Trøndelag fylkeskommune mener at *Idrettspolitisk erklæringen for Trøndelag* er et godt verktøy som vil bidra til at alle aktører arbeider mot felles mål for idrett og fysisk aktivitet i Trøndelag.
2. Fylkesdirektøren følger opp mål og strategier i erklæringen, blant annet i forbindelse med det pågående arbeidet med *Handlingsplan for barn og unge*, og etterhvert ved oppstart av arbeid med en frivillighetsstrategi for Trøndelag.
3. *Idrettspolitisk erklæring for Trøndelag* vedtas.

[Lagre vedtak]

43/22 Eventuelt

Eldrerådet 2019-2023 sitt vedtak

Intet vedtak fattet i saken.

Behandling

Følgende saker ble tatt opp:

Endring av møtested: reaksjoner på at det ble digitalt. Enighet om at fysisk møte er hovedregelen.

Ønske om budsjettgjennomgang, og en presisering av budsjettet for eldrerådet.

Appell i neste fylkesting: Hildur tar den.

Fylkesdirektørens innstilling:

Saken legges frem uten innstilling til vedtak.

[Lagre vedtak]

Referatsaker

Saknr	Arkivsak	Tittel
25/22	202001103-61	Protokoll fra møte i eldrerådet 30.08.22 - Ørland kommune
26/22	202001103-62	Eldrerådet Verdal 12- september 2022
27/22	202112571-5	Møteprotokoll fra Sametingets eldreråd 28.06.2022 - 29.06.2022
28/22	202225280-1	Årsmelding 2021 - Eldres råd
29/22	202233999-1	Utsending av uttale frå Fylkeseldrekonferansen i Møre og Romsdal 2022 - Eldreombodet må bestå!

Tall fra egnevaluering i forbindelse med resertifisering av alle livsgledehem i 2021

Antall respondenter: ca 4000 (ansatte med dokumentasjonsplikt).

Arbeidsglede

- 89,2 % av ansatte ved livsgledehemmene at de opplever livsgledearbeidet som meningsfullt.
- 80,1 % av ansatte ved livsgledehemmene at Livsgledearbeidet bidrar til at de føler seg engasjert på jobb
- 91,7 % av ansatte ved livsgledehemmene at de er motivert til å jobbe med livsglede for beboerne/pasientene 91,7 %
- 86 % av ansatte ved livsgledehemmene at livsgledearbeidet gjør at de opplever arbeidsglede

Kompetanse

- 80,5 % av ansatte ved livsgledehemmene at de får anvendt sine fagkunnskaper i livsgledearbeidet
- 79 % av ansatte ved livsgledehemmene at de får benyttet mitt engasjement og min kreativitet i livsgledearbeidet
- 82,9 % av ansatte ved livsgledehemmene at de har mulighet til å påvirke livsgledearbeidet ved min avdeling 82,9 %
- 91,7 % av ansatte ved livsgledehemmene at deres ansvar i livsgledearbeidet er tydelig for dem

Persontentert omsorg

- 90 % av de ansatte ved livsgledehemmene at de bruker livsgledearbeidet for å gi en god persontentert omsorg.
- 94,6 % av ansatte ved livsgledehemmene at Livsgledearbeidet bidrar til at beboerne/pasientene kan delta i hverdagslige aktiviteter.
- 91 % av ansatte ved livsgledehemmene at livsgledearbeidet bidrar til at beboerne/pasientene får tilbud om varierte og tilpassede aktiviteter
- 84,9 % av ansatte ved livsgledehemmene at Livsgledearbeidet bidrar til inkludering av lokalsamfunnet 84,9
- 95,9 % av ansatte ved livsgledehemmene at Livsgledearbeidet skaper gode øyeblikk for beboer/pasient.

Pårørende

- 83,7 % av ansatte ved livsgledehemmene at Livsgledearbeidet bidrar til et godt samarbeid med pårørende 83,7 %

Økt frivillighet

- 86,9 % av ansatte ved livsgledehemmene at Livsgledearbeidet skaper møter mellom generasjoner
- 77,5 % av ansatte ved livsgledehemmene at Livsgledearbeidet gjør at beboerne/pasientene får økt tilbud fra frivillig sektor
- 82,3 % av ansatte ved livsgledehemmene at de legger godt til rette for samarbeid med skoler, barnehager, frivillige og organisasjoner.

Brukermedvirkning

- 93,1 % av ansatte ved livsgledehemmene at Livsgledearbeidet gjør at de kjenner til beboerne/pasientene sine ønsker og behov

Livsgledekriterier

- 84,3 % av ansatte ved livsgledehjemmene at Livsgledearbeidet bidrar til at beboerne/pasientene kan praktisere egen tro (Musikk, kultur og ivaretagelse av åndelige behov)
- 84,6 % av ansatte ved livsgledehjemmene at Livsgledearbeidet bidrar til sosialt fellesskap rundt måltider
- 76,6 % av ansatte ved livsgledehjemmene at Livsgledearbeidet bidrar til ro og tid rundt måltidene
- 73 % av ansatte ved livsgledehjemmene at Livsgledearbeidet bidrar til at beboerne/pasientene får mulighet til å ivareta egne mattradisjoner og spisevaner
- 86,3 % av ansatte ved livsgledehjemmene at de utfører individuelle aktiviteter etter individuell livsgledekalender/opsatt plan?
- 86,4 % av ansatte ved livsgledehjemmene at de utfører frisk luft etter individuell livsgledekalender/opsatt plan?
- 91,8 % av ansatte ved livsgledehjemmene at de dokumenterer beboer/pasient sin opplevelse av planlagte individuelle aktiviteter og frisk luft
- 83,5 % av ansatte ved livsgledehjemmene at de dokumenterer hvorfor planlagte individuelle aktiviteter og/eller frisk luft ikke blir gjennomført?
- 93,2 % av ansatte ved livsgledehjemmene at alle beboere/pasienter på avdelingen får tilbud om minimum 1 individuell livsgledeaktivitet i uken
- 87,6 % av ansatte ved livsgledehjemmene at beboerne/pasientene på avdelingen får tilbud om individuell aktivitet, og å komme ut i frisk luft i løpet av uken, uavhengig av hvem som er på jobb?
- 95% av beboerne på livsgledehjemmene en detaljert og oppdatert livshistoriekartlegging.
- 93,2 % av alle beboerne en utfylt individuell livsgledekalender og/eller idebank
- 95% av beboerne en individuell livsgledekalender og/eller idebanken som var basert på livshistoriekartleggingen?
- 90,4 % av ansatte ved livsgledehjemmene at de bruker evalueringen til å oppdatere beboer/pasient sin livshistoriekartlegging
- 91 % av ansatte ved livsgledehjemmene at de bruker den oppdaterte livshistoriekartleggingen til å oppdatere individuell livsgledekalender/ idebank
- 89,8 % av ansatte ved livsgledehjemmene at de legger godt til rette for at beboerne kommer ut i frisk luft minst en gang i uken
- 77 % av ansatte ved livsgledehjemmene at de legger godt til rette for kontakt med dyr
- 77,2 % av ansatte ved livsgledehjemmene at de legger godt til rette for at beboerne får opprettholde sine hobbyer og fritidssysler
- 89,4 % av ansatte ved livsgledehjemmene at de legger godt til rette for musikk, kultur og ivaretagelse av åndelige behov 89,4 (musikk)
- 88 % av ansatte ved livsgledehjemmene at de legger godt til rette for ro og en hyggelig ramme rundt måltidene (Mat)
- 86,8 % av ansatte ved livsgledehjemmene at de legger godt til rette for at pårørende får god informasjon og mulighet for medvirkning i livsgledearbeidet (Pårørende)
- 92,3 % av ansatte ved livsgledehjemmene at de legger godt til rette for å trekke inn årstidene som en naturlig del av hverdagen (årstidene)

Oslo 12. september 2022

Til medlemmer av eldrerådet

Mange norske kommuner gjorde store kutt i budsjettpostene rettet mot eldre for 2022, og det varsles ytterligere kutt for 2023. Den pressede kommuneøkonomien gjør oss i Livsglede for Eldre bekymret for sårbare eldre sine muligheter til å få riktig hjelp til riktig tid.

Kommuneøkonomien og ressursituasjonen i kommunene krever nye arbeidsmetoder, og ikke minst nye samarbeidsformer mellom det offentlige og ideelle organisasjoner. For å lykkes med å få en bærekraftig omsorgstjeneste, må vi i større grad enn tidligere jobbe på tvers av sektorer og engasjere frivillighet og lokale krefter som organisasjoner, barnehager, skoleelever, studenter og næringsliv.

Livsgledehjem, som deres kommune har innført, er et verktøy for å lykkes med dette i praksis. Livsgledehjemmene legger til rette for god kontakt med nærmiljøet, slik at frivillighetsressurser utløses. 550 livsgledebarnehager og over 250 livsgledeskoler er nødvendige og viktige samarbeidspartnere for hundrevis av sykehjem i norske kommuner.

Livsgledehjem gir resultater, og sikrer den tjenesteendringen og utviklingen av frivilligheten som er nødvendig for at eldre skal få en personsentrert tjeneste. God oppfølging og veiledning fra Livsglede for Eldre, i kombinasjon med innarbeidede systemer og rutiner som alle ansatte kjenner og jobber etter, sikrer at hver enkelt beboer får ukentlige tilbud om individuelle aktiviteter, basert på egen livshistorie og hva som gir mening og livsglede for nettopp dem.

Effektene er mer ro, økt aktivitet og glede, økt matlyst og mindre bruk av medisiner. Eksempelvis opplevde Lund sykehjem at medisinsbudsjettet gikk fra kr 580.000 til kr 175.000 på ett år etter at de ble et livsgledehjem. De gikk også fra tre til to nattevakter, da beboerne var mer aktive på dagtid og sov bedre om natten. Holdninger og arbeidsmiljø påvirkes også positivt ved at flere nærværsfaktorer styrkes. 90 % av 4000 spurte (se vedlegg) opplever livsgledearbeidet som meningsfullt – en viktig faktor i sykefraværarbeid. Mange livsgledehjem forteller også om en nedgang i korttidsfraværet etter at de ble sertifisert. Livsgledehjem gjør det dessuten enklere for kommunene å ivareta lover og føringer som verdighetsgarantien, kvalitetsforskriften og Leve hele livet-reformen.

Økt frivillighet, omgang med lokalmiljøet, tilrettelagte kulturtilbud og en mer personsentrert omsorg gir mer tilfredse brukere som trives bedre, og ansatte som opplever mer eierskap, stolthet og glede i jobben sin.

Livsgledehjem virker. La det ikke bli en salderingspost i deres kommune.

Sammen endrer vi eldreomsorgen!

Vennlig hilsen

Tone Bye
Generalsekretær i Livsglede for Eldre

Vedlegg: Resultater fra spørreundersøkelse gjort i alle landets Livsgledehjem i 2021 (4000 respondenter)

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Siv-Tove Skarshaug
Arkivsaksnr.: 22/1901

Arkiv: 033

Saken skal behandles i følgende utvalg:

Frøya eldre- og brukerråd

ORIENTERING/SPØRRERUNDE

- a. Presentasjon av 0-24 forslag til ressursgruppene. Hvem deltar.
- b. Leve hele livet konferanse 2022. Digital konferanse 16.11.22.
- c. Sammen om et aldersvennlig Norge. Konferanse 25.10.22.
- d. Brukerombudet orienterer:
- e. Spørrerunde.